

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație-cultură profesională și afirmare națională

PRIGONIREA RELIGIEI

Propaganda anticreștină pe care o fac comuniștii, ia pe zi ce trece proporții tot mai mari și devine peste măsură de îndrăzneță și sfidătoare. Ceea ce constituie partea curioasă și destul de tristă în această chestiune, este faptul că toată lumea observă aceste lucruri, însă nimeni nu se gândește să le sancționeze cum se cuvine, sau cel puțin să le pună în cale o cât de mică stavilă. Ai impresia că toată lumea s'a solidarizat cu această mișcare de detronare a lui Dumnezeu.

Este adevărat că unele glasuri izolate se străduiesc să desvăluiească pericolul, dar nimeni nu se gândește serios la combaterea lui. Tot felul de asociații și uniuni cu caracter internațional iau naștere, atrăgând pe naivi și încurajând prozelizii, cucerind clipă cu clipă teren tot mai larg, favorabil întinderii comunismului ateu.

În această privință, Sovietele desfășoară o neîntreruptă propagandă, atât în interiorul Rusiei cât mai ales peste hotare. O luptă teribilă se dă dincolo de Nistru pentru stărpirea tuturor organizațiilor religioase, pe cari comuniștii le consideră drept cele mai grele obstacole ce se pun planului marxist: acela ca orice urmă de religie să dispară din Rusia.

»Uniunea celor fără Dumnezeu«, fiind organizată ca o armată, e sprijinită de stat și tot concursul acestuia îi este asigurat. Iată prin ce mijloace vor comuniștii să realizeze acest plan diabolic, conceput și susținut de evreii cari conduc astăzi destinele unui popor de o sută șazeci de milioane de suflete.

Școala în primul rând, realizează educația antireligioasă. Presa, cinematograful, radio, literatura, arta sovietică — dacă se poate concepe așa ceva — luptă toate împotriva religiei.

Unul din cele mai puternice mijloace pentru a distruge

ideologia religioasă în generațiile cari se ridică, este fără îndoială învățământul ateist.

»Comisariatul instrucțiunii publice se folosește de invențiile cele mai perverse, pentru a desrădăcina din sufletul slav ultimele rămășițe ale atavismului creștin« — scria undeva un profund cunoscător al acestei probleme.

Tot felul de nuclee antireligioase iau ființă, compuse din școlarii cei mai tineri, cărora li se distribuie cărți de propagandă absolut în mod gratuit, iar pe deasupra, tot felul de premii sunt acordate celor cari militează cu tot sufletul în »Uniunea celor fără Dumnezeu«.

Presa de asemenea este aservită propagandei comuniste atee. Și cum presa aceasta în Rusia ca și la noi e în mâna »poporului ales«, nu e de mirare că și în România luptă pentru atingerea acestui scop.

Convingându-se, după o îndelungă experiență, că aspirațiile religioase sunt adânc înrădăcinate în suflete și că schimbarea de regim n'a putut declanșa și o schimbare de concepție religioasă în masse, sau de renunțare de orice legătură cu divinitatea, Sovietele încearcă să dea ofensivei lor un caracter științific. Și fiindcă Stalin a spus: »sunt contra religiei fiindcă sunt pentru știință« — »filozofii« (!) anticreștini fac ridicole eforturi spre a dovedi că religia și știința nu pot merge alături, știința excluzând religia.

Acești pseudosavanți caută apoi să stabilească o legătură necesară între religie, capitalism, imperialism și fascism, idoli ai vechiului regim capitalist, pe cari orice membru care se respectă al Internaționalei a III-a trebuie să-i urască și să-i dărâme.

Ceea ce trebuie să remarcăm, este faptul că lupta împotriva religiei se face tot mai evidentă și în țară la noi. Și lucrul acesta e cu mult mai grav de cât tot ceea ce se petrece, în această privință, aiurea.

Sufletul românesc e amenințat de rătăcirii primejdioase și, datorita celor în măsură să ne apere de relele ce tind să abată asupra noastră, este de a fi cât mai vigilenți.

Sever Sloveanu.

O NOUĂ ORIENTARE

Printr'o analiză pătrunzătoare a fenomenelor sociale ce se petrec azi, constatăm că ne mai stăpânesc încă vii urmele războiului trecut și că acestor urme de bună seamă trebuie să le datorăm frământările ce au cuprins întreaga lume.

Toți ne caracterizăm printr'o impresionabilitate ce e foarte accentuată și căreia din cauza sistemului nervos slăbit, nu-i putem rezista și ca o consecință a acesteia, organul central are o reacțiune inhibitoare foarte redusă. Tot ce se petrece astăzi e ceva nenatural, meșteșugit, superficial și în ciuda tuturor acestor lucruri nu posedăm energia centrală necesară, pentru a ne impune o linie de conduită ce să fie dictată de conștiință și după care să ne conducem în toate manifestările noastre. Peste tot e o atmosferă tristă, umbră, glacială în care suflă vânturi aducătoare de prefaceri mari.

La noi, manifestările dispartate din sânul națiunii se înmulțesc și de cele mai multe ori, ele sunt chiar membriilor ei ostile, toate tinzând către un singur punct: dispersarea sufletului național.

Desele atentate, defăimările de tot felul prin presa zilnică pe care cu rea credință le aducem tocmai oamenilor cărora le-am datora mai mult pentru munca lor neprecupețită în serviciul Națiunii, nu constituie altceva decât o jignire voită a prestigiului moral al neamului nostru.

Eul Național era amenințat. Pentru salvarea lui trebuia o reacțiune la aceste manifestări. Patriotismul — acel sentiment ce răscolește până în adâncuri ființa noastră și de care se face caz mai mult ca de orice și mai mult ca oricând fără a se pătrunde însă în mезul său adevărat și pe a cărui lipsă de înțelegere trebuie să punem atentatele odioase din ultima vreme și manifestările dispartate din sânul națiunii noastre — trebuie pătruns sub dublu său aspect: material și sufletesc sau exprimându-ne în alți termeni: static și dinamic. El trebuie înțeles efectiv, constructiv — la ridicarea țării — să nu-i dăm colorite romantice.

Plecând dela o analiză a complexului sufletesc și individual și național găsim în acest complex împletită o tendință către bine, către progres; orice individ, orice popor dorește să urce o treaptă pe scara evoluției, să facă un pas mai departe pe calea binelui. E naturală tendința firilor normale. Dar nu trebuie să perdem din vedere că fiecare concepe binele potrivit structurii lui.

Poporul românesc i-a trebuit o mentalitate nouă și un spirit nou spre a-l călăuzi spre realizarea unui bine suprem și care va contribui la ridicarea social-națională a țării, a-l scoate din individualismul anarhic, a-i crea un cult pentru muncă, a-l învăța să prețuiască valoarea moralei și a credinței strămoșești legându-l de Patrie și de Dinastie și sădind între toți cei ce simt românește o solidaritate socială și națională indestructibilă. Mentalitatea nouă străjerească, vine pentru poporul nostru de a-i da o altă construcție sufletească și națională, în opoziție cu concepțiile nenorocite din Spania și Rusia. Ea ne impune munca ca un imperativ categoric al timpului căci numai pătrunși de cultul ei, ne vom putea ridica pe trepte sociale înalte, ce ne însuflă credința în suflet într-o ființă superioară care ne-a călăuzit pașii dealungul veacurilor vitrege. Prin străjerie Patriotismul și Dinastia devin un cult ca și cultul religiei legat de tradiția noastră sfântă. În școală, cunoscând realitățile și idealul urmărit de ea, vom căuta să formăm copii curajoși, în stare să învingă piedicile ce le vor întâlni în viață și crescându-i într'o atmosferă ce le va crea demnitatea personală și națională.

Realizarea acestora, care va aduce după sine rezolvarea celei mai grele probleme — aceea a noii orientări a tinerețului — cere din partea noastră o mare dragoste de misiune, un devotament și un suflet neprecupețit față de noua instituție — «străjeria» — și tot odată o iubire invincibilă față de Țară și Dinastie.

Dacă în munca noastră vom fi stăpâniți de aceste sentimente, sufletul nostru va deveni izvor nesecat de energii de voință, energii ce ne vor sluji să primenim complet sufletul românesc, deschizându-i drumurile fericite spre lumină și progres.

Gr. C. Probaje.
comandant străjer.

DIN VIAȚA SATELOR

Eram încă pe băncile școlii când în imaginația mea se țesea satul în care cu drag și plăcere de muncă voi putea să pun în practică toate cunoștințele ce le primeam. Imi formam un anturaj plăcut, mai întâi din copiii drăgălași și nevinovați, apoi părinții lor. Mai ales cu mamele înțelegătoare și dornice de ceva nou și bun stăteam adesea de vorbă.

Șiurul anilor de școală au trecut repede și iată că am ajuns acolo unde idealul mă îndemna să gravitez.

Trebuie să recunoaștem cu toții că ideile din școală nu prea se potrivește cu ceace întâlnești în viață. Satul liniștit, prietenos, cu oameni înțelegători îl găsim numai în parte. Ne dăm seama că din aceste motive, munca noastră întâmpină multe obstacole și mari greutăți. Dar fierul în luptă se oțelește, deci și noi vom stărui cu o muncă fără preget spre ajungerea idealului înalt, fericirea noastră prin mulțumirea acelora în mijlocul cărora trăim. Primul mijloc este să ne punem în legătură directă cu poporul, cu locuitorii satelor. Cercurile culturale sunt deja un fel de acțiune în această direcție, dar fiecare poate să facă acest lucru în satul lui cu acei pe care îi are zilnic în apropiere. Vreau să spun despre înființarea asociațiilor culturale cu țăranii.

În privința aceasta este și ordin ministerial, deci pe lângă că ni se impune eu cred că fiecare simte nevoia acestor asociații.

În șirele de față vreau să arăt una din încercările mele. Am mai spus, că încă de pe băncile școlii, hrăneam ideea de a înființa în satul, unde soarta mă va așeza să-mi profesz meseria de învățătoare, o asociație culturală.

În toamna anului 1936, am văzut împlinindu-mi-se visul. În ziua de 18 Decembrie în sala școlii arhiplină de femeile acestei comune fruntașe de sub poala Meseșului, sufletele pline de mulțumire și satisfacție sufletească erau unite într'un mănunchiu »Reuniunea Mariană«. Am observat de multă vreme

în ele, femeii dornice de hrană sufletească, femeii care se interesează de educația copiilor lor. În prima ședință am luat doar hotărâri de felul cum vom activa. Acum în fiecare Duminică ne întâlnim la școală la orele 14 unde recităm rozarul, diferite rugăciuni și cântări religioase. Apoi îmi place să le arăt întâmplări din viața sfinților și mai ales istorioare morale din care să se ridice datorințele mărețe ale mamelor în familie »Cum e mama, așa și prezentul și viitorul familiei«.

Am înființat această asociație și poate aceasta este cea mai mare mulțumire din câte voi avea în desfășurarea activității mele de îndrumătoare a celor dornici de bine. Mă simt mulțumită atunci când văd că'n fiecare Duminică numărul asistentelor la ședințe crește venind chiar și din satele vecine. Mulțumirea lor face să mi se umple inima de bucurie. Imi spun că înainte se întruneau pela casele lor, într'o seară la alta și când erau în toiul înălțării sufletești către Bunătatea nemărginită, venea plutonierul și le cerea autorizație pe care sigur că n'o aveau. Acum neconturbate de nimeni chiar când eu sunt ocupată în altă parte, ar fi o mare digresiune să trecă o duminică fără să se țină ședința obișnuită.

Asociația noastră nu impune nici un fel de jertfă materială, dar atunci când e nevoie de ceva material pentru biserică, bucuros dau obolul lor, ba chiar și sume considerabile.

Aceste asociații le cred foarte potrivite în zilele noastre atât din punct de vedere moral cât și cultural. Cele două ore din săptămână se întrebuițează spre un scop înalt, pregătirea sufletului pentru viața veșnică și idealizarea mamelor. Pe lângă lecturile ce se fac în ședințe se distribuie cărți de lectură cu conținut moral ce sunt cetite în serile când membrele asociației întorc fusul, iar copiii elevi de școală le citesc cu glas tare.

Este prima mea încercare și sunt foarte mulțumită de rezultatul obținut, deci îndemn și pe colegile cari nutresc aceleași principii ca și mine să încerce la fel și vor ajunge la rezultate mulțumitoare, chiar peste așteptare.

Cu Dumnezeu înainte!

Georgina Crișan,
înv., pres. „Reuniunii Mariane“
Buciumi—Sălaj.

Ce putem învăța din experiența înaintașilor?

Ce a putut realiza un învățător consecvent, în satul său?

„Când timpul muncii și al bucuriilor vieții va trece, acei ce lucrează și nu acei ce petrec, vor cunoaște dulceața odihnei” (Gh. Mugur).

Dintre toate tagmele de funcționari, învățătorul are cea mai grea misiune de îndeplinit. Tot sufletul unui popor, calitatea și cantitatea acestui suflet, trece prin mâna învățătorului. El este făuritorul sufletelor. De felul cum învățătorul își cunoaște misiunea sa și caută să și-o îndeplinească cât mai conștiincios, va depinde progresul și calitatea poporului său. Mare este rolul unui învățător, când vrea să și-l înțeleagă. «El este omul cu sete de ideal, care se silește să ridice din starea latentă și să potențeze energia de muncă, de luptă și de creare a poporului» (G. Mugur). Învățătorul a luat parte întotdeauna la mișcarea economică și politico-socială a țării. În entuziasmul învățătorilor noștri pentru ridicarea poporului, a fost o vreme când s'a pornit la sate o mișcare frumoasă pentru întărirea economică, creindu-se în acest domeniu un moment istoric de mare valoare, către emanciparea completă a vieții economice (Radu Petre). Învățătorii au fost inițiatorii acestei activități, făcând adevărate minuni în satele lor, pe toate terenurile: culturale, economice, înființând localuri pentru cultură, bănci populare, societăți coperative, etc., contribuind prin aceasta la ridicarea și educația economică a satelor lor. Înainte de războiul cel mare, partea cea mai mare a locuitorilor, trăiau sub diferite stăpâniri streine, cari nu au avut nici un gând de satele și viața poporului nostru românesc. După realizarea idealului nostru național, învățătorii și bunii noștri conducători au început lupta pe toate terenurile școlare și extrașcolare, pentru a ridica prestigiul școlii noastre, desconsiderată până aci, urmând apoi și înviorarea vieții economice a locuitorilor.

«In Sălaj — spunea dl G. A. Petre într'un articol din «Gazeta de Vest» — după unire, figura dlui Mărgineanu se ridică impunătoare, ca o adevărată stâncă de românism. Un vajnic luptător al ideii românești, căruia trebuie să-i aducem omagiile noastre, pentru felul cum a știut să afirme legea și spiritul românesc, pe plaiurile Sălajului, pe unde opera maghiară de desnaționalizare a populației românești, a bântuit în gradul cel mai mare. Activitatea D-sale și strădania neînvinsă, vor rămânea o vie pildă pentru toți aceia cari vor fi chemați să pună umărul la întărirea învățământului românesc. Nu se face nimic bun fără îndrăsneală, autoritate și persistență, calități impuse conducătorilor noștri de ori ce fel. În afară de acestea dl Mărgineanu, a știut să organizeze și să închege sufletele dascălimii Sălăjene, deoarece și-a dat seama că o dascălime cu forțe și năzuințe unite, e singura, care asigură marile izbânzi ale neamului. De aceia — spune dl G. A. Petre — ideia românească a cucerit victorii răsunătoare în Sălaj, numai prin învățătorime, căreia dl Mărgineanu a știut să-i insuflă o disciplină națională demnă de admirație». Învățătorii Sălăjeni cu astfel de conducători, au știut sta la datorie, așa cum a trebuit și împrejurările le-au cerut.

Din numărul celor cărora le datorăm ridicarea prestigiului învățătoresc în Sălaj, depunându-și pe ogorul școalei, toată râvna, tot elanul, pentru ridicarea poporului nostru, am avut fericirea să cunosc și să stau împreună timp de un an cu unul. Munca sa cinstită, buna pricepere și voința de a-și închina toată puterea sa de muncă, atât pe teren școlar cât și extra-școlar, opera de ridicare a poporului, mi-a inspirat multă dragoste, încredere și voință de a-i urma drumul trasat, după o experiență de 16 ani în aceeaș comună. Noi cei tineri de cele mai multe ori, în dorința de a veni în ajutorul mulțimii ce ne ncojoară, în mijlocul cărora suntem puși a munci, ne alegem ca model de activitate, personalitatea nu știu cărui mare pedagog. Suntem prea obișnuiți a ne lua după aceștia, nesocotind valorile din jurul nostru, răsărite din lupta cu realitățile vieții specifice nouă, oameni înfrățiți cu terenul activității noastre, cari au înțeles a-și face din voința și munca lor, supremul scop, pentru poporul nostru sărăcit de vitregia timpurilor, ca să ajungă a apuca un trai al vieții mai fericit. Acest om, pe care chiar dacă nu l-aș numi, va deduce oricine, cine poate fi, căci su-

fletul său nobil l-a făcut cunoscut în întreg județul Sălaj. Prin tactul, munca și realizările practice, pe cari le-a făcut și le face atât pe teren școlar cât și extra-școlar, a făcut să fie cunoscut ușor de toți oamenii cinstiți ai Sălajului fără să se impună atenției publice prin vorbe de ocazii sau să-și popularizeze numele prin publicarea vre-unui articol superficial, ca să-și arate talentul, cale bătătorită de prea mulți; modestia nu l-a împins a o face. Dânsul a înțeles că țara are nevoie de energii creatoare nu de teoreticieni milogi, adevărata boala a tuturor zilelor de azi. A înțeles că adevăratul om al zilei, este acela care în viața lui produce ceva. Acest produs al muncii lui trebuie căutat după modul cum a reușit să schimbe fața satului său înspre mai bine. În munca grea pe care a avut-o de dus în acel centru minoritar, de mulțori a avut de întâmpinat, dârzenia și opunerea celor străini de neamul său și dușmani. N'a descurajat. Din contră, a înțeles a depune zi de zi, tot elanul, toată puțința, pentru izbânda deplină a planului său, în ciuda și necazul contrariilor.

Pe puținii Români, pe cari i-a avut în jurul său și pe cei înțelegători de neam strein, îi aduna în zilele de Dumineci și sărbători la școală, unde prin vorbe blânde și exemple edificatoare a reușit a-i convinge pe deplin asupra celor ce aveau de făcut. Cine a cunoscut comuna Nușfalău acum 10—15 ani și întâmplător îi este dat a trece acuma printr'ânsa, va rămâne uimit de prefacerile mari prin care a trecut această comună. De unde, la sosirea sa în Nușfalău școala se făcea într'o casă ascunsă, nevătată în seamă, azi vedem în centrul comunei, așezată o școală model, locaș de cultură, ce predomină prin înălțimea sa și prin aspectul său, toate celelalte clădiri din jur. Acesta a fost mijlocul cel mai potrivit de a-i face să se înțeleagă cu toții, fără deosebire de neam, pentru a putea merge mai departe în opera de ajutorare și ridicare a poporului. «Cartea, a înțeles acest om, — după cum spune și dl Gh. Mugur, în C. M. — este singurul mijloc puternic de a ridica turma la cetate și pseudo-omul la omul cel adevărat».

Azi școala primară de stat din Nușfalău, cu șase puteri didactice, ocupate toate de Români, având în ajutor și o grădiniță de copii, de sub conducerea harnicei cond. Mărioara Radu, progresează din zi în zi tot mai mult, spre cinstea întemeietorului și organizatorului ei și lauda învățătorilor ce-l

secondează. Invidiat, urît și batjocorit de oamenii streini și răuvoitori, nu se oprește să-i asculte, ducându-se înainte pe drumul croit și bătătorit, în mod cinstit, așa cum îi place să fie toți cei cari vreau să realizeze ceva în viața lor. Prin munca sa cinstită, a făcut ca toți sătenii înțelegători să-i urmeze sfatul bun, înființând în comuna sa prin 1927, banca populară «Rezeșana», care prin conștiinciozitatea și priceperea cu care a fost condusă, dela înființare și până în prezent, fiind tot timpul președintele ei, a făcut în ultimul timp ca toate celelalte bănci de sub munții Rezului să se contopească cu cea din Nușfalău, cerând ele acest lucru, fapt ce face ca azi să se bucure de capitaluri, cum puține bănci populare se mai găsesc în județ. Aceasta a făcut ca starea locuitorilor din comuna sa să înflorească mult, putându-se ridica prin aceasta în ciuda ungurilor, și bieții românași cari în timpul stăpânirii maghiare erau neluați în seamă, trăind numai ca servitori pe moșia baronilor ori aruncați la marginea satului. Astăzi spre cinstea neamului nostru și onoarea celui ce le-a ajutat să se ridice pe aceeași treaptă cu cei favorizați înainte, acești românași sunt toți membri ai băncii populare, în consiliul de administrație, întorcându-se timpul, ca și unгурii să se roage către ei, cerându-le ajutor.

Deși în ultimul timp i-a fost dat să întâmpine atâtea nenorociri peste cari a scăpat cu prea mare jertfă, pierzându-și pe scumpa și buna sa soție, care i-a fost întotdeauna de cel mai prețios ajutor, în rezolvirea problemelor vieții sociale, culturale și economice ale satului, tot nu a depus armele jos, ci a căutat să meargă pe acelaș drum, punând la cale din inițiativa sa, ca să se construiască și o moară model, cum să nu mai fie în județ ca ea.

Această *moară cooperativă*, este singura moară de acest fel din tot Ardealul. La apelul făcut, ca să se înscrie mai mulți societari, au răspuns peste 70 de societari, cu un capital de peste 2 milioane lei.

Construită după instalațiile cele mai moderne, această moară cooperativă «Victoria», promite că va fi cea mai bună moară de foc din județ.

Dar nu numai în activitatea sa extra-școlară, acest om a putut să se impună tuturor colegilor săi. În activitatea sa școlară, unde a avut de condus o școală de stat cu mai multe

puteri, toți minoritari, a trebuit ca și în fața lor să se impună prin muncă conștiincioasă și exemplară. Aceasta a făcut ca școala D-sale să poată da în fiecare an absolvenți cari părăseau școala cu mult regret, că se despart de părintele lor sufletesc, care a știut să trateze cu ei în mod părintesc. Corurile pe 3 și 4 voci, au fost auzite de săteni, încă cu 10—15 ani în urmă, făcând ca azi școala să aibă unul dintre cele mai frumoase coruri pe 3 și 4 voci, din întreg județul Sălaj. Prin tactul său pedagogic și adevărat educator al copiilor, și-a câștigat stima conducătorilor școlii din județul Sălaj, pentru cari merite, a fost înaintat în anul 1933 ca subrevizor școlar de control, unde muncește cu aceeași conștiinciozitate, de care a dat dovadă în toate acțiunile sale din trecut, fapt ce îl face să fie foarte mult apreciat de toți învățătorii tineri și bătrâni pe cari îi inspectează.

Acum când privim activitatea desfășurată de acest adevărat apostol al neamului, cum ar trebui să fie fiecare bun învățător și ne uităm la alții cari depun o muncă cu mult mai redusă, pentru care sunt răsplătiți și decorați, acestui om, nu numai că nu i se face nici un favor, nu i se dă nici o răsplată, dar se găsesc indivizi cari caută să-i pună bețe 'n roate, pe semne negăsindu-și altă ocupație mai demnă de ei. Dl subrevizor școlar Ioan Rogneanu, nu este omul care să dea importanță tuturor bătărilor săi, loviturilor ce le primește în loc de răsplată, deoarece i-a fost sortit să treacă în viață peste mai grele încercări, lovituri, oțelindu-l pentru a putea învinge orice alte piedeci ce i s'ar ivi în cale. Așa fiind pregătit va putea păstra și pe mai departe pentru dânsul, în ciuda atentatorilor, partea cea din sufletul său, din care a ieșit întotdeauna idei ce nu i le-a sugerat nimeni, decât experiența sa, viața trăită, realitatea înconjurătoare, resfrântă în sufletul și simțirea lui de mila și de frățeasca iubire pentru atâtea ființe nenorocite între cari a fost pus. Dela dânsul putem învăța că prin dreptate, prin răbdare și prin stăruință continuă, vom putea realiza ceva și noi în viață căutând a fi cât mai modești, dar să avem o idee înaltă de funcția noastră. Să nu lăsăm să treacă nici o zi, orice ne-ar ieși în cale, fără să nu fi învățat ceva, din lumea în care trăim. Sufletul nostru hrănit cu fragmente din cărțile umane, biografii cari încălzesc inima și întăresc voința.

Aceasta este realitatea adevărată, pe care vreau să o cunoască opinia publică românească, de bună credință, despre un om al Sălajului, care în viața sa n'a avut cu nimeni în chestiunile sale personale nici o neînțelegere, pe nimeni nici o pismă, văzându-și de datoria sa, pe care a căutat să și-o îndeplinească, cu toată conștiinciozitatea sa de bun român și adevărat apostol al neamului.

Di subrevizor școlar Ioan Rogneanu, este ca piatra care și-a găsit un loc atât de sigur, în clădirea constructivă a neamului nostru, încât oricine ar îndrăzni s'o miște fără temei delă locul ce singură prin ale ei forțe și l-a câștigat, vor cădea zdrobiți la cea dintâi încercare.

Noi tinerii învățători Sălăjeni, ne vom ști apăra dacă va fi nevoie, cu toate puterile noastre, onoarea înaintașilor, cinstea întregii tagme învățătorești, cari dacă în timpurile cele mai grele au fost de cea mai mare însemnătate, luați în seamă, și au contat pe ei neamul și țara, când au fost puși la mai grele încercări, azi când faptele lor stau mărețe, ca pildă și îndemn generațiilor ce vin, nu putem să-i lăsăm terfeliiți de orice individ de rea credință, ce le-ar ieși în cale.

Andrei Bihoreanu învățător.

DIN TRECUTUL DĂSCĂLIMII SĂLĂJENE

Inițiințarea »Gazetei Invățătorilor«

VI.

Dupăce guvernul dela Budapesta a pus în aplicare faimoasa lege școlară din anul 1907, supranumită apponyană, și ca urmare a introdus limba maghiară în toate școlile confesionale românești, învățătorii români erau puși la cele mai grele încercări de rezistență și de existență.

Mulți dintre ai noștri au fost nevoiți, cu deosebire cei mai în vârstă să-și părăsească posturile, pentru motivul că nu cunoșteau *indeajuns* limba oficială (maghiară) și trebuia să se mulțumească cu o pensie de «milă». Dar erau, cari plecau pe drumul «pribegiei», fără cea mai puțină recompensă a muncii lor, încercând să-și caute și să-și afle altă sursă de venit, ca să-și poată susține familia, ca să poată trăi.

Ce zile grele au fost acelea !

Invățătorii *români* de ambele confesiuni, căci *aceștia* erau cei mai asupriți, prigoniți și fără nici un privilegiu, au încercat pe toate căile și toate posibilitățile să facă front în fața uneltirilor venite dela stăpânitorii de atunci. Acest front, vrednic de toată lauda, s'a manifestat mai cu seamă prin ziaristică.

Revistele : «Foaia Școlastică» dela Blaj, organul Reuniunii Inv. din Archidieceză, «Vatra Școlară» dela Sibiu, a învățătorilor ort. români, apoi «Reuniunea Invățătorilor» dela Arad, susțineau cu mult elan și cu multă însuflețire problemele dascălilor de român și a școalei românești. Dar, trebuie să recunoaștem că având un tiraj prea mic și pentrucă apăreau lunar numai, aceste reviste erau arme bune dar puțin satisfăcătoare pentru a putea duce lupta și a dovedi adevărul și temeinicia problemelor școalei românești și a face, ca cei dela cârma țării să recunoască ce mult greșesc și că drumul pe care merg va avea sfârșit dezastruos.

Afară de aceste puține reviste, susținute cu mari jertfe

din partea membrilor, a mai văzut lumina zilei: «Invățătorul Român» la Șimleu în anul 1903, având ca redactor-editor pe însuflețitul profesor de școală normală Gavril Trifu, fost mult timp vice-președintele «Reuniunii Inv. Români Sălăjeni». Apoi în anul 1907 apare la Gherla o altă revistă: «Pedagogia Română» redactată de profesorul de școală normală A. Domide.

Ambele aceste reviste însă au avut o prea scurtă viață, căci din fiecare a apărut numai primul număr.

Motivele pentru cari aceste două reviste n'au avut norocul să fie îmbrățișate de învățătorimea din Dieceza Gherla, mai bine zis din Sălaj și Someș, vor fi deosebite și multe. Nu caut să le analizez, pentru că scopul meu nu este să deschid răni din trecut, căci în România întregită acelea răni nu mai există, ci să arăt atitudinea învățătorimei române și jertfa adusă pentru a preîntâmpina pericolul desnaționalizării, al maghiarizării, care zi cu zi creștea și amenința.

Bazat pe aceste considerațiuni și cu gândul la viitorul școlii românești și a învățătorului român, Simion Oros, inv. în Șimleu lansează mai multor învățători Sălăjeni următoarea «Chemare»:

«Iubite Frate,

Din desele convorbiri ce le-am avut cu colegii din Sălaj și din toate părțile țării, totdeauna am ajuns la concluziunea că, până când corpul învățătoresc nu va avea *organul său de publicitate*, învățătorul român tot neorganizat va fi și toate ostenețele noastre puse în serviciul culturii poporului românesc, vor fi zadarnice. Dar din lipsa organizării suferă mult chiar și autoritatea corpului învățătoresc. Astăzi am ajuns că toate breslele muncitorilor din țară (chiar și chelnerii) au organele lor de publicitate, cari le apără interesele față de toți dușmanii. Singuri învățătorii români din Ungaria stau fără nici un sprijin și fără nici o organizație.

Este datorința noastră a tuturor, ca punând umăr la umăr, să sfârșim cu nepăsările trecutului și să încercăm a pune baza *solidarității* colegiale prin fondarea «Gazetei Invățătorilor», care va apare săptămânal la Șimleu.

Pașii cei mai necesari pentru întruparea acestei idei s'au făcut deja, rămânând numai să formăm un «Comitet de redacție», care să conducă destinele ziarului,

Intre cei meniți a ocupa acest post te-am designat și pe D-Ta.

Te rog deci, ca pentru consfătuirea intimă ce vor avea-o membrii comitetului de redacție deja designați, să te prezinți negreșit în ziua de 26 Iulie a. c., la școala română din Șimleu, ca să nu fim împiedecați în lucrările pe mai departe.

Șimleu, la 19 Iulie 1912.

Cu dragoste colegială
Simion Oros“.

*

Ascultând cuvântul de chemare, la ședința din chestiune s'au prezentat : D. Graur-senior înv. în Giurtelecul-Șimleului, Emil Pocola înv. în Bocșa-Română, Alexandru Manu învățător în Șoimuș, Dumitru Oros înv. în Marin, Victor Filip înv. în Unimăt și Ioan P. Lazar, fost învățător și proprietarul tipografiei «Victoria» din Șimleu.

Dupăce convocatorul Simion Oros, face din nou cunoscută problema pentru care membrii au fost chemați în ședință, se alege biroul, respective se constituie Comitetul de redacție : Președinte Daniil Graur-senior, Secretar de redacție Simion Oros, redactor-șef și girant Ioan P. Lazar, iar restul : membrii în Comitet.

Comitetul conștiu de datoria sa, în unanimitate declară de înființată «Gazeta Învățătorilor», iar pentru apariția neconfortată a gazetei, hotărăște a se lua un împrumut de 3600 cor., pe urmă se cetește și aprobă un Regulament menit să dea directivele necesare în afacerile interne (de redactare) și materiale de redacție.

Tot în această ședință se redactează și semnează următoarea :

«INVOIALĂ SOLIDARĂ,

Subscrișii am hotărât înființarea unui ziar menit a apăra interesele învățătorilor români din țară, fără deosebire de confesiune.

Ziarul va avea conținut didactic-politic, apărând în Șimleu în fiecare Joi, adecă odată pe săptămână.

Ca pornirea ziarului să fie asigurată, subscrișii luăm garanță irevocabilă și obligatorie pentru suma de 3600

cor., adică fiecare fondator ia asupra sa responsabilitatea pentru o parte, în suma de 600 cor., decizând totodată, că după această sumă nu poțim nici un interes și la caz de lipsă o *jertfim spre scopul amintit*.

Pentru asigurarea părții de fondator, subscriem un cambiu în suma totală de 3600 cor., de regularea căruia ne vom îngriji noi, solidar și luăm toată responsabilitatea față de acel institut financiar, care ne va deschide un credit de cont-curent până la această sumă.

Sumele trebuincioase se vor solvi la mandatul nostru și tot prin cont se va manipula și sumele de abonament ce le va depune secretarul de redacție cel mult la 3 zile după sosire.

Șimleu, 26 Iulie 1912.

Fundatori : Daniil Graur-senior, Simion Oros, Emil Pocola, Alexandru Manu, Victor Filip, Dumitru Oros».

*

Astfel s'a pus, — pe vremurile de restriște, — cu 25 de ani în urmă, baza primului și celui mai răspândit ziar didactic-politic român.

Pentru aducerea la îndeplinire a unei idei, a unei inițiative bună, nu e de ajuns numai entuziasmul, idealismul, voința și cu atât mai puțin vorbăria multă, ci trebuie o putere și mai mare, trebuie banul adecă *jertfă materială*, apoi abnegațiune și multă perseverență.

Și cei șase dascăli sălăjeni, fundatorii «Gazetei Învățătorilor» au avut nu numai voință tare, dar și-au pus în joc și la dispoziție *salarul de pe un an întreg*, numai ca să poată ajuta cauza învățătorilor români și a școalei românești.

După această ședință, prea însemnată în viața dascălilor sălăjeni, redacția Gazetei trimite o nouă chemare, *acum tuturor învățătorilor din țară*, mănuitori ai condeifului și cu rol conducător în cadrele Reuniunilor învățătoarești respective, cerându-le sprijinul moral.

Dăm câteva pasagii din această adresă, expediată în 20 August 1912. Iată-o :

«Redacția ziarului : Șimleu, 20 Aug. 1912
«Gazeta Învățătorilor».

Stimate Domnule,

Singuri noi, învățătorii români, stăm resfirați ca rupți

de pe creangă și uimiți ne uităm la zelul ce-l desvoltă alții pentru înaintarea și consolidarea lor.

Nu este aici locul ca să înșirăm daunele mari ce suntem siliți a le suferi din pricina că ne-a lipsit o gazetă lunară, care să fie *tribuna noastră proprie*, de unde să ne putem spune nu numai năcazurile și durerile, ci și rarile bucurii de cari ne-ar fi dat câteodată să avem parte.

Acest mare neajuns voiesc a-l curma — cu binevoitorul sprijin al celor buni — învățătorii din Sălaș, cari, punând umăr la umăr, au hotărât edarea unui ziar (politic-didactic) săptămânal, sub denumirea „*Gazeta Învățătorilor*”.

„*Gazeta Învățătorilor*” va fi deci organul de publicitate al tuturor învățătorilor din țară, fără deosebire de confesiune.

Vă rugăm deci și pe D-voastră a intra în șirul colaboratorilor interni, ai Gazetei și a ne da prețiosul sprijin moral...

Mulțumindu-vă și anticipat pentru binevoitorul sprijin, semnăm

Cu deosebită stimă

Simion Oros,
secretar

Ioan P. Lazar,
redactor

*

Dar Comitetul de redacție și toți cei grupați în jurul «*Gazetei Învățătorilor*», n'au fost numai învățători și români, ci au fost și creștini. Școala fiind susținută și ocrotită de biserică, învățătorii ca slujitorii acestei instituții culturale au stat totdeauna cu devotament și în serviciul bisericii. A voit deci acest Comitet de redacție să facă — și a făcut ca «*Gazeta Învățătorilor*» să stea și în slujba bisericii, să fie o punte de trecere, o copcie puternică între școală și biserică, între învățător și preot.

De aceea, după apariția primului număr din *Gazeta Inv.*, Comitetul de redacție, prin adresa ce urmează mai jos, cere sprijinul și binecuvântarea Arhierescă a tuturor Episcopilor de român: greco-catolici și ortodocși.

«Excelența Voastră Doamne Episcoape,
Prea Grațios Părinte,

Ne luăm permisiunea a Vă admanua alăturat primul număr al ziarului «*Gazeta Învățătorilor*».

Scopurile ce — în general — le urmărește «Gazeta Invățătorilor» sunt arătate în cuvântul de program, din care învederat apare că :

a) vom nizuî a grupa învățătorimea într'o tabără puternică care, totdeauna, să stee într'ajutorul veneratelor guverne bisericești dându-le sprijinul cuvenit în guvernarea școalelor și învățătorilor cari — durere — în timpul din urmă, în lipsa de organizare proprie, au început să treacă în tabere streine de neamul și limba noastră.

b) vom publica toate *Ordinațiunile* veneratelor noastre guverne bisericești, precum și concursurile la stațiunile dōcențiale, ca astfel să dăm prilej învățătorilor de-a putea ajunge la stațiuni cât se poate mai bune, iar Veneratele guverne bisericești să poată afla învățători harnici.

Gazeta noastră va fi deci o copcie puternică între Inaltele guverne bisericești și învățători, de aceea Vă rugăm I. P. S., ca să binevoiți a dispune să ni se trimită toate Circularele referitoare la școli și învățători, cerându-Vă totodată binecuvântarea Arhierească asupra întreprinderii noastre pentru cultura românească și binevoitorul sprijin ca să putem fi spre folosul școalei și bisericii.

Șimleu, la 15 Oct. 1912.

Cu venerațiune ai I. P. S. Voastră devotați :

Daniil Graur-senior,
președinte

Simion Oros,
secretar

*

«Gazeta Invățătorilor» la 1 Octomvrie 1912 a pornit la drum cu credința tare că, Dumnezeu îi va sta într'ajutor, și toți cei de aceeași breaslă și buni români vor ști să fie la datorie.

(Va urma)

Simion Oros.

CĂTĂTOAREA BOBONITA

T

(2)

ăe apoi un smoc de păr din coada ei, se făcu nevăzută. A apucat repede cărarea spre casă. Și mergea grăbită tare, merge tot cu teama 'n suflet, să n'o ajungă cineva de pe urmă, să-i ceară socoteală de ce a făcut.

Și 'n pustiitatea odăii sta fata întinsă jos, singură-singurică și 'n nesimțire. Inima i se bătea din ce în ce mai rar. Și trecea ceas după ceas, până când începu să se 'nsereze.

În casă întunerecul și tăcerea puseseră stăpânire pe toate. Nu mai licărea focul în vatră, doar lumânările pălăeau pe masă.

Frații din munte, cum zăresc luminile aprinse, se reped toți într'un suflet într'acolo. Cum intrară înăuntru o găsesc încremenită. O sucesc ei, o 'nvărtesc, până când unul o ridică 'n brațe și o așează pe scaun. Băgând de seamă că nu i rece și că-i mai zvâcnește inima, începu să-i frece mâinile, gâtul. Dând cam apăsât, altul îl apucă de mână, certându-l. În zătaea asta scăpă un pumn după ceafă și fata icni odată, sărindu-i cireașa din gât. N'o 'nghițise, se 'necase doar cu ea.

Când au văzut-o adusă la viață, nu mică le-a fost bucuria fraților! Și au ospătat cu toți, aci veselindu-se, aci plângând, de ceasu rău ce a fost noroc să treacă.

Și 'n zori au plecat iarăși în munte, sfātuind-o din nou să aibă grije ca să dea de dat, dar să nu primească nimic dela nimeni.

Și trecu ce trecu până ce 'mpărăteasa se uită 'n ochiul apei și o ispiti:

«Spune-mi, cătătoare dragă,
E cineva 'n lumea largă,
Mai mândră, mai drăgostoasă
De cât mine mai chipoasă...?»

Și valul hohotea prelung și repeta:

— Hă, hă, hă, concenia,
Hă, hă, hă, besedia!

Geaba 'ntrebi, geaba te zbați,
 Geaba drumu 'ncoace bați,
 Că cine stă ca să fie,
 Mai mândră 'n împărăție,
 E departe și adastă
 Ca să scape de năpastă,
 Și să vie pe al tău tron,
 Fecioară mândră de domn
 Cum îi luna pe 'nserat,
 Chip lumesc din cer picat.
 Ș'astă minune ispită,
 E copila-ți urgisită!»

La auzul vorbelor ăstora împărătesei îi veni rău, cât p'aci să cază jos. Porunci să i se 'nfățișeze baba.

Când dădu ochii cu ea :

— Bine, ce făcuși cu fata mea? De ce mi-ai mincinit c'ai ucis-o?...

— Ucis, zău așa, să fie și să fiți!

— Ce ucis, când ea trăește și s'a făcut și mai frumoasă de ce era?...

— Mare minune! se cruci baba. Și apoi, după ce-și mai veni 'n firi după așa izbitură neașteptată:

-- Las' dacă-i așa!... Mă duc eu iară, că știu acú drumu și unde s'o găesc!...

Și, când dădu să plece:

— Da' o dermelie de galbeni, acú, mâncate-ași!...

— Și două, numa' să-mi aduci ochii, să-i văz în fie ce dimineată, să-mi stea inima la loc.

Și plecă baba glonț. Și merge ea de astă dată călare, că-i da mâna și ardea de nerăbdare s'ajungă mai repede. Se prefăcuse de altfel într'un voinic, s'o prindă mergând haiducește și să poată să s'apropie de fata mândră făr' de bănuială.

«Și merge și merge
 Chica mereu drege,
 Cu inimă bună
 Pe soare, pe lună
 Mai mult nemâncată,
 Și tot nebăută.
 S'ajungă mai iute
 Amaru' să 'nfrunte

Și să izbutească,
Avutu să-i crească,
Și pace să fie
În împărăție!

Cum ajunge la poarta casei mari, în care locuia ea, cioc! cioc! bate 'n ea.

Iese fata afară.

— Cine e? Ce cauți?

— Sunt un ostaș al măritei împărătese! M'a trimis să-ți aduc veste, că te-a iertat și te poștește să te 'ntorci cu sănătate la palat.

Fata sta pe gânduri, tăcea. Credea și nu credea. Și baba:

— Ca odor, ca să mă crezi, mi-a dat un colac împărătesc. Mâncând din el te-o prinde doru' de casă. Gustă numa, să-ți aduci aminte de zilele petrecute.

Fata, la văzul colacului, a însălat în minte teate icoanele dragi ale copilăriei. Și, jinduită de ele, rupse din colac o bucată și o mănca.

Nu trecu însă de cât puțin și 'ncepu să tremure, îi veni amețeli, simți dureri în pânțele și pică buștean. Baba se repezi la ea și-i scoase un ochiu; dar, când da să scoată și pe cel lalt, auzi zgomot afară. Il vâri repede 'n sân și se strecură grăbită, ascunzându-se unde putu, până ce i se făcu de plecat. Și se cam mai duse.

Se 'ntâmplase să poposească la poarta casei mari a uriașilor un alai împărătesc. Feciorul lui Alb Împărat plecase la vânătoare cu suita lui și, rătăcind drumul, ajunsese aci. Obosit cum era și flămând se opri să conăcească unde a răgăduit. Intrând înăuntru, mare-i fu mirarea, că nu-i iese nimeni înaintea. Căutând prin odăi găsi pe fata de 'mpărat moartă, neagră la față, cu buzele arse, dar caldă încă.

Mirat grozav de așa 'ntâmplare și văzând chipul frumos al fecioarei, cu sprâncene 'ncondeiate, cu gene lungi, cu frunte lată, cu nas drept și potrivit, fu cuprins de milă. Ce să facă?... Șezu așa mult pe gânduri și la taină cu oamenii lui.

Inserându-se aprind ei lumânările toate de pe masă și 'ncep să cotrobească prin odăi după ale mâncării.

Uriașii prind de veste din fâlăeala luminilor și vin val-vârtej. Cât p'aci să s'apuce la luptă cu ceata feciorului de 'mpărat, socotind că ei au stat să-i ia viața.

Desmeticindu-se ei într'un târziu și 'nțelegând, că la mijloc trebuie să fie tot răutatea mamei ei, se pun la sfat:

— Ce e de făcut, fraților?...

— Ce să facem, ce să dregem? se frământau ei gazde și oaspeți.

Aducându-și aminte 'ntr'un târziu că numai cu apă vie poate să fie 'nviată, se 'ntind ei la vorbă, care să meargă până ce feciorul lui Alb Împărat se hotărește să se ducă el, cu capul lui, doar cu roibul, tovarăș de goană.

Și plecă 'n cumpănă de noapte, singur-singurel călare și merge și merge până ce dă de sălașul santei Vineri.

— Cioc, cioc! bate el la ușe, pe când calul necheza 'n poartă.

Iese sânta 'n prag. Se miră că vede un pământean la ușa ei, îl primește bucuroasă și-l ospătează.

Și din una 'ntr'alta, de unde vii, unde te duci, glăsuște ea:

He, dragii mamii. Apa vieții se găsește cale de trei zile pe neodihnite d'aci. E 'ntr'un izvor, unde se bat munții 'n capete. Da-i tare greu, ca un muritor să poată să răzbată acolo și să ia un strop din ea.

Și, după ce mai stă și tace ce tace, ispitindu-i dorurile și 'nțelegându-i durerile, se 'nduioșează de el și-i dă o turturică și un fluer:

— Uite, ia seama la cele ce-ți spun. Numa cu astea poți să te ajuți. Să dai drumu' turturicii, să zboare 'n voea ei. Să te ții în goană nebună după ea, cântând din fluer. Turturica ți-o arăta calea, iar flueru' a opri munții 'n loc să nu se mai bată până-i lua apă și te-i înapoia!

Și așa-făcu feciorul de 'mpărat și mi s'a 'ntors cu bine c'un ulcioraș plin 'n sân.

Ajungând la casa uriașilor o stropit cu apa adusă chipul fetei și a 'nviat pe loc.

Cum se văzură față 'n față:

«El fecior,
 Un bujor,
 Ea fecioară,
 Rumeoară
 Ș'amândoi
 Popândoi,

Jaru' 'n spuză?
 Mult mai bine,
 Când e cine
 'N ochi să-ți cate,
 Pulpi de-ți bate,
 Trup să-ți strângă,

De 'nsurat	Sân să-ți frângă,
Măritat,	Buze fripte,
Ce să tacă	Să-ți alinte
Ca mitarcă,	'N sărutări
Ce s'ascunză	Zbuciumări!»

Incep ei să tăinuească, cine sunt, ce s'a întâmplat?

Și află feciorul lui Alb Împărat că fata e tot de viță și că-i urgisită de mama ei, care a dat de trei ori s'o omoare. Și uitându-se el mult, mult la chipul ei începu să simtă că-i place. Și se apropia tot mai mult cu milă, trup și cu suflet de ea, prindea milă de suferințele-i fără nume și dragoste de frumusețea-i fără de pereche pe lume.

Și din vorbă 'n vorbă, dă-i și dă-i, tot ochi în ochi și gură 'n gură, se pomeniră 'ndrăgiți unul de altul, că el nu se mai sătura uitându-se la ea, și ea îl sorbea nu altceva cu toată simțirea ei. Ea uitase de amarurile prin cari abia trecuse, iar el nu lua de loc seama la ochiul lipsă, pe care se lăsase o șuviță de păr.

Și au stat așa până târziu în noapte, sărutați de razele lunii, îndrăgindu-se din toată ființa lor. Și cum nu s'ar fi 'ndrăgit, când erau așa de tineri și de frumoși și unul și altul?... El, voinic, cu mustăcioara colilie, cum îi spicul de grâu copt, ea cu buzele pârguite de sănătate, cu părul bălău, lăsat în valuri pe umeri, pe obraji!... Ochii lor, unii ca murele coapte, altul albastru ca cerul senin de vară, stău pironiți, nu se mai săturau de drag și de plăcere. Și s'au hotărât să se ia.

Uriașii s'au învoit ușor și li-a făcut o nuntă, cum nu s'a pemenit. S'au veselit cu toții zile 'n șir, i-au dăruit cu bogății și i-au lăsat să plece apoi în calea lor mulțumiți, fericiți, cântând să despice zările:

«Doamne bine faci ce faci,
Când tu dragostea o 'mpaci,
I 'nseninezi zările,
Îi deschizi cărările.
Și-i dai, nu drămăluști
Din bunuri dumnezești
Tot ce ai și tot ce n'ai,
Să trăească vis de rai
Cunoscând numai dulceața
Să le tihnească viața!»

Când au stat să se despartă de ei, fata și feciorul de 'mpărat, uriașii, după ce i-au sărutat, li-a spus :

— Dacă-ți fi vre-o dată 'n nevoie ori în primejdie, să frecăți între degete tortițele ce v'am dăruit la nuntă și pe dată îți avea tot binele și ajutorul.

Și merg ei și merg :

«Tot călări
Sorbind zări,
Chiuind
Și băzmuind
De uimea
Nu lumea,
Ci pământu'
Și pe Sântu'
Și priveau,
Se 'ntreceau,
Să le dea
Ca să bea,
Suc de floare
Stropi din soare
De mâncare
'Ndestulare

Și lumină
S'aibă tihnă
Cât or merge,
Să-mi alerge
Drumuri largi
Și poteci dragi,
Să n'asude,
Nu se ude.
Trudă n'aibă,
Doar o salbă
De noroc
'N or ce loc,
Bucurii
De copii,
Sănătate
Peste toate !»

Și dac'au ajuns ei cu voe bună la palat și a trecut anul, împărăteasa se uită iarăși în vălul străveziu al apei, întrebând :

«Dragă cătătoare,
Spune-mi, spune, oare,
Mai fi-va cumva
Fi-va undeva
Obraji mai chipoși
Și ochi mai frumoși
Vre-o floare de fragă,
Ca mine mai dragă.
Da-o fi 'n astă lume
Vălurel de spume,
Mai alb de cum sânt,
Pe întreg pământ?»

Și ea involborându-se, bolborosind, slovnind :

«E, he, he, măria ta,
Uitat-ai, uitat, fata,
Fata ta ca soarele,
Când scaldă ponoarele,
Fata ta, ca luna plină
Când se lasă în grădină,
Ca luceafărul în sârg,
Fata ta ca mura 'n pârg
Cu părul mare, bălai,
Cu sprâncenele un rai,

Cu buzele-i două fragi
 Și cu obrăjorii dragi.
 Și de mândră ce e foc
 Nu se vede mai de loc,
 Că d'un ochiu e calicită
 Când stă frunte' acoperită
 Cu șuvițe aurii
 Ca o floare 'n bălării!»

Impărăteasa nu mai putu să 'nfrunte de astă dată durezza. Căzu hudubleau. Se zvârcolea, se 'ncolăcea, gêmea și spuma.

A fost găsită târziu aproape moartă. Când s'a 'nzdrăvenit și și-adus aminte de spusele cătătoarei, i-a venit iarăși leșin. Și a dus-o așa murind și 'nviind, zile și nopți.

Când se mai înzdrăveni, chemă iarăși pe babă:

— Cum făcuși c'o lăsași și de astă dată cu viață? I-ai scos doar un ochiu și făr' de el e și mai mândră. Cataroanța ce să zică? Sta și se minuna:

— Eu știu c'a murit d'a binelea. Poate alaiu' ce sosise o fi făcut ceva d'a 'nviat-o.

Și după ce mai povesti odată cum a fost:

— Pentru trei dermelii de aur mai fac o 'ncercare. Da' de data asta să-mi dai trei sute de călăreți și să fie gata toată ostișimea să-mi dea ajutor.

Și a plecat baba, cocoțată p'un vifor de cal. Zbura nu mergea, c'o falcă 'n cer și cu alta 'n pământ, urlând de ciudă, vestind moarte și prăpăd.

«Și a fost de fost
 D'o luptă cu rost
 Luptă făr' ostoi.
 Și când era 'n toi
 Toi de bătălie
 Cu foc și urgie,
 Baba imi urla,
 Pământ tremura.
 Fugeau îngroziți,
 Fugeau ca năimiți
 Ostași încercați
 În lupte purtați,
 Ostași sute, mii,
 Ca flori pe câmpii,
 Moartea ocolind,
 Din gură șoptind:
 Fost-am noi în lupte,

Tot în lupte crunte
 Cu 'mpărați viteji
 Cu ostași tot treji
 Cu zmei sprinteni foc,
 N'am știut de loc
 Ce e 'nfrângerea,
 Ce e plângerea,
 Ce-i fuga 'n rușine
 Ce-i moartea în vine,
 Ce-i atât prăpăd
 De nu pot să văd
 Câmpu' tot un caer
 De morți și de vaer.
 Un blestem fu poate
 Un farmec de noapte,
 Vraji nepotolite,
 Vieți prăpădite!»

Așa a fost, feciorul lui Alb Împărat, suit crudicel pe tronul tatălui său, luat făr' de veste, de scorpia de babă, a fost

biruit și era mai, mai să-și piarză împărăția și viața, împreună cu soția. Și ținta scorpiei care alta sta, să fie?... Și cât p'aci să-i se 'mplinească visul. A lipsit ce a lipsit. A lipsit că și-a fost adus aminte ea, împărăteasa tânără, de vorbele uriașilor, că prinsese minte acum și pune la inimă ce auzea.

Și, frecând tortița între degete, pe când soțul său lupta din greu cu oastea babei, d'odată vin val-vârtej cei doisprezece uriași. Și cum vin, dau buzna 'n oștirea vrăjmașă, o bat și o pun pe fugă cu scorbura cu tot.

Împărăteasa aflând prin ștafete întâi că baba a biruit pe împăratul puternic și aduce pe împărăteasa frumoasă vie-viuță și mai apoi că vine ea cu nepusă masă, dată peste cap, nu știa ce să mai creadă.

Și fiind tocmai vremea când apele cântau și grăeau în cătătoare merge și stiricește;

«Spune, cătătoare dragă,
Vine baba mea pribeagă,
Cu vești rele, cu vești bune,
Haide, grăește și spune
Și ce-i cu nevolnica,
Ce e cu pârdaľneca?
N'a murit, tot mai trăește?
Hai grăbește, de grăește!»

Cătătorea ce să zică? I-a spus ce trebuia să-i spună:

«Zile aspre, zile grele
Pe bătrânețele tele.
S'a dus baba, a pierit,
Oastea ți s'a prăpădit
Și fecioru' de 'mpărat
Care fata ți-a luat
Vine cu ea să te prade
Pământu' nu te mai rabde!»

Și a izbucnit odată împărăteasa într'un strigăt puternic, grozav, de moarte. S'a prăbușit lângă cătătoare și nu s'a mai sculat.

Și împăratul cel tânăr, feciorul lui Alb Împărat, a luat în stăpânire și împărăția soției sale și a făcut din ele două o țară mare și tare, cum n'a fost alta subt soare.

Iar eu încălecai ușor p'o șa
Și Vă spusei dumneavoastră așa
Încălecai apoi pe o roată
Și tot povestii povestea toată.
Încălecai p'un tăciune verde,
Mai mincinos cine n'o crede.

Mihail Lungianu.

CRONICA - INFORMAȚIUNI

— **Tuturor colaboratorilor, cititorilor și prietini-
lor le dorim de Sfintele Sărbători ale Paștilor de-
plină fericire și sănătate!**
CRISTOS A INVIAT!

— **Amânarea examenu-
lui de definitivat.** Ministe-
rul Educației Naționale a dis-
pus amânarea examenului de
finitivat fixat pe 24 Aprilie a.
c. la 25 Mai a. c.

— **Indemnuri actuale.**
Fără îndoială, că stările prin
care trece azi omenirea și îm-
preună cu ea poporul românesc
pun în lumină o mulțime de
probleme diferite, în cari se
oglindește ziua de mâine a na-
țiunii noastre.

Trecutul ne întărește încre-
derea în virtuțile neamului, fi-
indcă prin el se face dovadă
că simțul datoriei a fost con-
tinu conștient în noi.

Trecând peste toate obsta-
colele așezate de către vrăș-
mași în calea propășirii noa-
stre, am putut răspunde, cu
jertfe și suferințe de veacuri,
tuturor chemărilor înalte ale
românismului.

Astăzi, un indemn al ființei
noastre etnice, instinctul de con-
servare și de român, trebuie să
determine pe fiecare din noi a
se găsi în gardă față de toate
pornirile dușmanilor din afara
sau din interiorul țării, și a
forma seut puternic și conști-
ent în jurul moștenirii ce o
avem lăsată în seama noastră:
Neam, Lege, Tron.

Intreaga omenire se găsește

în fața unui vis urit: comu-
nismul.

Poporul român, asemănător
unui stejar falnic și dornic
de viață, a rămas neclit în
matca ideilor sale sănătoase,
prin care urmărește cu perse-
verență desăvârșirea statului,
înfăptuit cu martirajul atâtor
fii.

Să avem veșnic înaintea
noastră mărturia vie a istoriei
neamului, păstrând treaz în
sufletul și gândul nostru, acel
sentiment ce ne-a adus împli-
nirea visului milenar: patrio-
tismul.

Cu o îndârjită perseverență
noi am rămas surzi la toate
șoaptele dușmănoase și amăgi-
toare, devenind aici la gurile
Dunării un puternic stâlp de
rezistență împotriva focului și
a ruinei declanșate în Răsări-
tul stăpânit de ură și însetat
de sânge.

Și dacă cei de ieri au înscris
în istoria acestui neam pagini
de glorie și măreție, amintirea
lor ne impune să le continuăm
opera națională cu înțelepciune
și abnegație.

Cu privirile îndreptate către
iubitul nostru Rege Carol II,
să-L urmăm în toate gândurile
Lui, cari sunt gândurile noa-
stre, căutând ca prin Muncă,
Cinste și Ordine și având să-

pat în sufletele noastre deviza: Neam, Lege, Tron, să putem învinge greul zilei și să călcăm în picioare toate intențiile odioase ale vrășmașilor.

Dar odată cu grija supremă a viitorului Patriei să avem și grija sufletului nostru, grija puterii pe care ne-am putut și ne putem sprijini în cazuri de restriște: credința în Dumnezeu!

Ea a fost puterea de rezistență a părinților și stămoșilor noștri, prin ea s'a putut schimba graniți și munți și tot prin ea ne vom putea menține ca națiune în mijlocul tuturor furtunilor ce ne amenință.

Sever Sloveanu.

— **Colectarea și valorificarea plantelor medicinale.** Dăm loc cu plăcere circularii ce urmează:

Cu onoare Vă aducem la cunoștință prin prezenta circulară, că am înființat sub președinția D-lor Dr. Iulian A. Domșa avocat și Rădulescu Ion consilier agricol, Cooperativa agricolă „Meseșul“, cu scopul de a colecta și valorifica plante medicinale, care, peste orice considerațiuni, va servi interesele populației acestui județ.

Țara noastră este una dintre cele mai bogate țări și în plante medicinale, dar în privința valorificării suntem între ultimele.

Camera de Agricultură în ultimii ani a căutat cu jertfe mari să răspândească în popor cunoștințele necesare colectării plantelor medicinale sălbatice, angajând în acest scop pe dl

Coloman Bodor inginer agronom. În acest scop, cu cheltuiala Camerei de Agricultură dl C. Bodor a editat o broșură în care a arătat cunoașterea plantelor medicinale a căror plasare este asigurată. Această acțiune peste greutățile inerente în parte, a succes căci s'au vândut la diferiți negustori plante în valoare de cea 300.000 lei.

Colectarea întreprinsă de popor, totdeauna a avut și va avea defectul valorizării. Dacă agricultorul a putut să strângă d. e. 30—40 kg. flori de tei, marfa numai așa a putut să o valorifice dacă s'a deplasat cu ea într'un oraș mai mare din alt județ. În lipsa de organizare a comerțului, marfa s'a vândut pe prețuri reduse, ce nu reprezentau nici 30% din valoarea reală. — Cooperativa noastră s'a înființat cu scopul de a înlătura acest neajuns, să valorifice marfa cu prețul real.

Membru al acestei cooperative poate fi oricare agricultor care întrunește condițiile prevăzute de legea cooperăției și semnează o acțiune societară în valoare de 500 lei și cheltuieli de fondare 50 lei.

Ca să poată avea cooperativa noastră cât se poate de mulți membri, Consiliul de administrație a hotărât ca valoarea unei acțiuni să poată fi achitată în rate și anume: la înscriere 50 lei la fondare și 100 lei rata primă, restul se achită într'un an în rate trimestriale. Dacă membrul înscris are de valorizat vreo marfă, cu marfa își plătește debitul de înscriere la capitalul societară.

Direcțiunea a făcut apel la dl Șef revizor școlar ca să aprobe colectarea plantelor prin copii de școală, care a înțeles importanța economică și națională a acțiunii noastre, aprobând ca să colecteze dñii învățători cu elevii de școală 2 zile săptămânal în locul orelor de educație fizică de după masă, pentru care activitate 20% din valoarea plantelor se va vărsa cooperativei școlare, 40 la sută elevilor colectori, iar 40% învățătorului conducător de echipe.

Problema grea se prezintă cu transportul la reședința cooperativei a plantelor adunate, de aceea cantitățile mici se vor trimite ocazional la sediu, iar pentru transportul cantităților mai mari de plante se va aviza în scris Cooperativa care va lua măsuri din caz în caz.

Cooperativa cumpără orice cantități din plantele amintite mai jos cu prețul pieței, urmând ca plata prețului să se facă imediat la predarea mărfii.

Acei amatori cari doresc a se solidariza cu acțiunea noastră, sunt rugați prin prezenta circulară să binevoiască a ne comunica ce specii de plante vor colecta.

În anul curent, din cauza timpului înaintat nu am putut scoate o broșură pentru răspândirea cunoștințelor elementare în materie, de aceea Vă rugăm Stimate Domn, să cereți dela direcția școlai primare broșura răspândită de Camera de Agricultură anul trecut, al cărei autor este dl C. Bodor.

În următoarele ne permitem

a descrie pe scurt acele erburi medicinale cari sunt căutate, cu acea observație ca fiecare amator să observe, să cunoască cunoștințele răspândite în broșură și cele de aici, să urmeze cu strictete modul de culgere, uscare, păstrare și ambalare a mărfii, pentru că numai pentru marfa bine uscată pot să obțină prețurile ce le vom arăta.

1. În anul acesta este deosebit căutată floarea de porumbele (Kökényvirág) pentru care dacă este alb uscată pot să obțină 20 - 22 lei la kg.

La colectarea acesteia vom întrebuința o nouă metodă: Se va așterne sub tufă un cearșaf, cu un băț flexibil vom bate ușor petalele florii. Dintre flori se va scoate cu atenție orice vreascuri rupte precum și frunzele. Florile se uscă accelerat, căci numai atunci vor fi albe. Deacea se vor usca pe deasupra cuptorului de copt pâine, așternute pe scândură sau foi de jurnale. La soare uscate florile se fac brune, de aceea la soare nu se uscă. Ambalarea se face numai bine uscate, căci altcum se mucegăște. Preluăm orice cantitate.

2. Pătăgîna îngustă (Keskénylevelű utifű) se va aduna conform instrucțiunii, se uscă în umbră, căci numai marfa de culoare verde vie are preț. 1 kg. uscat valorează 5 - 6 lei.

3. Foi de urzică mare (Csallánlevél), se poate valoriza ori ce cantitate, dar numai în culoarea pronunțat verde e valoroasă. Se întrebuințează la fabricarea vâpselui verde. 1 kg. frunze uscate valorează 4-5 lei.

4. Și floarea socului este o marfă căutată. Pentru 1 kg. floare uscată, frecată, galbenă se obține 12—13 lei.

5. Flori de mușețel sau romoniță (Szélfüvirág), proluăm în orice cantitate, fără codiță, valorând kg. 20 lei. Dar trebuie păzită de soare și se uscă în pătură subțire.

6. Frunzele de mătrăgună (Nadragulyalevél) se uscă în culoare verde conform instrucțiunilor. 1 kg. valorează 8—9 lei. — Se poate valoriza orice cantitate.

7. Pansele sau Trei frați pătați (Árvácska); toată partea cea eșită din pământ se folosește. Acea marfă este căutată în a cărei floare sunt 2 colori de petale. Pentru 1 kg. marfă uscată plătim 5 lei.

8. Floarea teiului (Hársfavi-rág) în orice cantitate. La colectare se va observa ca floarea ce deschide teiul pietros mai de timpuriu să nu fie amestecată cu floarea teiului „argintiu“ care înflorește mai târziu, cea din urmă nu este așa de valoroasă, totuși este căutată. 1 kg. se plătește cu 20 lei.

9. Floarea vinețelei (Buzavirág) se cumpără numai în cazul dacă e frumoasă, albăstră și ne plătește pentru o astfel de marfă 50 lei pe kg.

10. Floarea macului roșu de câmp (Pipacs) se cere deosemena în orice cantitate și se plătește pe kg. 30—32 lei.

11. Frunza măselariței (Béléndek levele) e un articol foarte căutat, se poate vinde orice cantitate cu 10—12 lei pe kg.

12. Nalba mare albă (Ziliz vagy Fehérmályva) nu e un articol atât de căutat, totuși i-se poate vinde frunzele cu 8—10 Lei, iar floarea cu 25 - 26 lei.

13. Codițele de cireși și vișine (Cseresznye és meggy-szár) trebuiesc adunate cu copiii, fiindcă se pot vinde cu 12 - 15 Lei pe kg.

14. E rentabilă și adunarea seminței de chimin (Köménymag) de pe fânețele umezi, fiindcă se poate vinde cu 15—16 lei.

15. În comerțul plantelor medicale e un articol foarte prețios și cornul secărei zis mama secărei (Anyarozs), care se poate vinde în orice cantitate și se poate obține 60—70 lei pentru un kg.

17. Semințele Brândușei de toamnă (Őszikikerics) se cumpără în orice cantitate cu prețul de 10—12 lei. Această semință de plantă veninoasă trebuie adunată și din motivul ca să nu se amestece cu paie, fiindcă planta cauzează multe boli de otrăvire între vite.

18. Produsul sau fructul măceșului (Csipkerózsa) de asemenea e un articol căutat, ceea ce fără seminți și uscat se poate vinde în orice cantitate cu 12—14 lei kg.

19. Culegerea potroacei (feerea pământului — Ezerjőfő) e rentabilă și dacă se face după instrucțiuni, se poate primi 6—7 lei pe kg. Se poate vinde în orice cantitate.

20. Gândacul verde de frasin (Körisbogár) e un articol căutat, se poate vinde cu 80—90 lei. Și aici mă refer la cele

scrise în broșură, fiindcă numai atunci putem obține un articol de calitate bună, dacă instrucțiunile acestei broșuri sunt observate.

Culegerea și tratarea articolelor înșirate, este cuprinsă în broșura deja amintită, ceace se poate consulta la fiecare d. învățător de Stat sau d. notar. Plantele medicale, care urmează nu sunt cuprinse în broșură, dar la cazul dat mă voi referi la scrisoarea în ea.

21. Ciunăfaia (Maszlag) o plantă veninoasă, se vor culege frunzele ca și la nebunariță și ca frunza măselariței.

Se află pe lângă drumuri, garduri sau pe gunoști. Are frunze mari, lunguiețe cari sunt foarte crestate și dințate, cu coadă lungă. Florile frumoase, albe, în formă de pălnie se deschid pela sfârșitul lui Iunie. Atunci trebuiesc culese și frunzele, fiindcă atunci au eficacitatea cea mai mare. Nu se pot usca decât în umbră, în patură subțire, fiindcă numai astfel primim un articol frumos, verde, care se poate vinde cu cel mult 5 lei. La culegerea și uscarea ciunăfaiei să ne ținem de punctualitatea amintită mai sus la plantele veninoase.

22. Potbalul (Martilapu) se găsește pe malul argilos al șanțurilor și păraielor. Frunzele trebuiesc culese dela Maiu până în Iunie, până când nu să se rugineasc. Frunzele sunt de 10—15 cm. largi, în formă de lopoți, cu circumferință colțurată. Pe partea lor pe deasupra sunt de culoare verde pronunțată, cealaltă de culoare

surie. Uscarea se va face numai în umbră. Mulți le usucă înfirate, ca și foile de tutun, iar alții pe pământ într'o patură de 2—3 cm. Din 4.5 kg. frunze neuscate va fi un kg. uscat, pentru care se poate primi 7—8 lei.

23. Urzică albă (Arvacsalán) se află pe lângă drumuri, rambleuri, garduri, din primăvară până în toamnă. Numai floarea (petala) frumoasă, albă trebuie culeasă, smulgând-o fără frunză. Se va usca repede, pe sobă, fiindcă numai în acest caz primim articol alb, frumos. La soare devine brună. Dacă uscăm pe pod, trebuie să le punem pe hârtie, florile să fie așezate rar nu una peste alta, fiindcă în caz contrar devine brună, fără valoare. Un kg. flori de urzică albă, frumoasă se plătește cu 60 lei. Se poate vinde în orice cantitate. Se vor ține în lăzi căptușite cu hârtie într'un loc uscat, să nu devină brune.

24. Ciubotica cucului (Tavaszi kankalin). Dela această plantă se culege numai floarea care este galbenă. Sunt într'o umbrelă cu coadă lungă. În luna Maiu se află prin păduri și fânețe. Numai petalele galbene trebuiesc scoase și culese. Petalele pot fi uscate și la soare sau pe sobă repede, ca să-și păstreze culoarea galbenă. Pentru un kg. flori de ciubotica cucului se plătește 60—70 lei.

25. Lăcrimioara (Gyöngyvirág), atât frunzele cât și florile sunt folosite în comerțul de flori medicale. Florile

cu coadă de 5 cm. în număr de 25—30 laolaltă legate în buchet se pune pe deasupra sobei, atârnat pe sfoară ca să se usuce repede. Se plătește 67—70 lei pe kg., iar pentru frunzele verde uscate la umbră. 5 lei. Frunzele pot fi culese cel mai târziu până la mijlocul lui Iunie. Floarea trebuie păstrată într'o ladă căptușită cu hârtie, în loc uscat.

În anul curent ne mărginim numai la valorificarea soiurilor de plante medicale amintite mai sus ; dacă vom putea obține un rezultat bun, în anul viitor ne vom extinde activitatea.

Până acuma cooperativa are comenzi pentru aceste plante, astfel că plasamentul este asigurat, depinzând reușita de sârghița collectorilor.

Oricine să se adreseze cu încredere în cauză de plante medicale la Cooperativa „Meseșul“, Zălau, str. Gh. Pop de Băsești No. 44 și va primi gratis orice lămuriri prin răspunsuri prompte și prin gazetele locale.

Zălau, la 13 Aprilie 1937.

Cooperativa agricolă „Meseșul“

Președinte :

Dr. IULIAN A. DOMȘA,
advocat, senator.

Vicepreședinte :

RĂDULESCU ION,
inginer agronom.

— Dela Asociația generală a învățătorilor se comunică :

„În urma repetatelor și stăruitoarelor intervenții ale președintelui Asociației generale, d. ministru al educației naționale convingându-se de dreptatea cererilor noastre a decis definitiv eri, 14 Aprilie :

Să se poată prezenta la examenul de definitivat dela 25 Mai a. c., toți învățătorii respinși de trei ori la examenele de definitivat din 1935 și 1936. Cei cari n'au urmat cursurile de repetiție din vara anului 1936 și vor reuși la examenul din Mai a. c. vor fi chemați la cursuri ulterior.

Să fie admiși la examen pentru înaintarea la gradul II, de la 20 Aprilie, pe lângă cei respinși la ultimul examen, cei cari s'au înscris în termen, dar nu li s'a făcut inspecția specială până la 20 Decembrie, precum și cei cari nu s'au putut prezenta pentru motive de forță majoră.

Să nu fie împiedecați dela înaintare cei cărora în timpul stagiului nu li s'a făcut nici o inspecție, aceasta nefiind din vina lor.

Inspecția specială va fi hotăritoare în acest caz.

În urma motivelor invocate înaintea d-lui ministru de către președintele Asociației generale, d-sa a binevoit să renunțe la amânarea examenului de definitivat pentru ziua de 1 Octombrie a. c. și să-l amâne numai cu o lună, la 25 Mai.

Președintele Asociației generale a arătat d-lui ministru al educației naționale ce mare ne-

dreptate s'a făcut învățătorilor roușiți la examenul de înaintare la gradul II, dându-li-se înaintarea pe ziua de 1 Septembrie 1937, cu o întârziere deci de mai mult de un an.

D. ministru nu s'a pronunțat încă, dacă va repara nedreptatea, de aceea intervențiile și protestările noastre vor continua.

În chestia salarizării celor detașați, s'a hotărât: 25% din salariu și gradațiile se vor primi de la postul unde cel detașat este titular; 75% din salariu de la școala unde este detașat, — cu sporul localității respective.

Diferitele rețineri se vor face din partea de salariu primitoarea de la catedra unde cineva este detașat.

— **Apel** către colegii învățători din ținuturile alipite, absolvenți ai seriilor 1920, 1921, 1922 și 1923.

Domnilor Colegi,

Suntem un mic număr de învățători absolvenți ai școlilor normale cu 8 clase, seriile 1920, 1921, 1922 și 1923, cari ar fi trebuit să luăm diplomele de absolvire a școlilor normale încă în anii 1916, 1917, 1918 și 1919.

Interesele supreme ale Țării însă, au fost de așa natură, că a trebuit să fim mobilizați de pe băncile școlii în războiul pentru întregirea neamului 1914—1919.

Mulți dintre noi ne fiind favorizați de soarte n'am putut obține concedii pentru terminarea școlilor normale, așa

că numai după lăsarea la vatră din războiul pentru întregire și după unirea definitivă a neamului am continuat școala normală ca elevi ordinari.

În felul acesta, diplomele de absolvire le-am luat cu întârziere de 2, 3, 4 ani, prin anii 1920, 1921, 1922 și 1923, neputând din această cauză să beneficiem — cu privire la încadrarea în grade — de dispozițiunile cuprinse în Legea de unificare a învățământului din 1924, în sensul căreia: cu trei ani împliniți la 1 Septembrie 1924 ca definitivi, cu șase ani împliniți gradul II., iar cu 12 ani împliniți gradul I., facem examene sau vre-o inspecție specială.

Unii dintre noi am prestat examenele de definitivat cu succes — conform cu dispozițiunile cuprinse în legea din 1924 — încă prin anii 1925, 1926, 1927 și 1928, dar legea din 1929 publicată în Monitorul Oficial No. 176, ne-a scutit de aceste examene încadrându-ne ca definitivi fără examene numai pe baza absolvirii școlilor normale cu 8 clase.

Dacă înaintașii noștri din ținuturile alipite, cari au absolvit aceeași școală normală cu 8 clase ca și noi cei din aceste serii și tot după aceleași legi existente ca și noi, luptând în războiul pentru întregirea neamului și noi alături de ei și dacă acești înaintași ai noștri au putut să se bucure de încadrări fără examene, în toate gradele de învățământ, apoi de ce nu ne-am putea bucura și noi de

acestea favoruri? Dacă înaintașii noștri au avut deja diplomele înainte de 1 Decembrie 1918 și noi numai după lăsarea la vatră, istoviți în urma mizeriilor îndurate de războiul pentru întregirea neamului, continuând școala ca elevi ordinari în vârstă înaintată, ar fi o ilegalitate ca să nu fim și noi încadrați fără examene la gradul II. și fără inspectia specială la gradul I.

Dacă legiuitorul n'a ținut seama de noi cu ocazia legiferării legii din 1924 și dacă asociația noastră, care avea datorința să ne susțină justa noastră cauză cu ocazia legiferării acestei legi era desmembrată neputând activa, apoi să se fi ținut cont de noi măcar cu ocazia legiferării legii din 1934, când asociația era în depline puteri de a activa.

Până când mai suntem lăsați în această situație neclarificată?

În felul cum ne prezentăm azi cu privire la încadrare noi cei din seriile de mai sus, suntem puși într'o situație inferioară colegilor învățători formați prin cursurile de vară din ținuturile alipite.

Pentru a pune capăt acestor ilegalități și satisfacerea în mod favorabil a cauzei noastre cerem ca Domnul președinte al Asociației Generale să intervină Onor. Ministerul Educației Naționale să se redacteze și legifereze din inițiativă parlamentară un articol în legea școlară cu privire la încadrarea învățătorilor absolvenți ai școlilor normale cu 8 clase din ținuturile

alipite seriile 1920, 1921, 1922 și 1923 în senzul următor :

„Învățătorii din ținuturile alipite absolvenți ai școlilor normale cu 8 clase seriile 1920, 1921, 1922 și 1923 și cărora li-s'a recunoscut încadrarea ca definitivi prin legea din 1929 publicată în Monitorul Oficial Nr. 176 pe data de 1 Septembrie 1924 să se considere înaintați la gradul II fără examene la trei ani impliniți de la definitivare, adică pe data de 1 Sept. 1927, iar înaintarea la gradul I. fără inspectia specială la 12 ani impliniți în învățământ.“

Pentru ca domnul Președinte al Asociației Generale să poată susține în tocmai cauza noastră locul în drept, ar fi de dorit ca toți Domnii colegi, cari fac parte din aceste serii, să-și trimită la adresa subsemnatului adeziunea Dlor în scris și totodată să ceară aducerea și susținerea acestei cauze în proximele adunări generale a Asociațiilor județene și să ceară înscrierea cauzei printre dezideratele acestor adunări generale.

AURELIU COLE,

inv. dir. com. Tătărești de Criș
Jud. Hunedoara.

— **«Amicii trecutului istoric»** Pentru formarea *sufletească a tineretului*. Din inițiativa d-lui prof. Enache Ionescu, s'a înființat la liceul de băieți „Matei Basarab“ din București societatea „Amicii trecutului nostru istoric.“

Această societatea are scopul de a forma și dezvolta în elementele tinere dragostea de

natura țării și de trecutul glorios al neamului românesc.

Membrii societății, actuali și foști elevi, vor activa prin conferințe, șezători, etc, făcându-se o legătură cât mai strânsă între diferitele serii de școlari, care vor lucra în comunități de muncă.

Societatea funcționează pe lângă muzeul de istorie „Profesor Enache Ionescu“, care poartă numele întemeietorului și donatorului său.

Membrii societății vor face excursiuni pentru cunoașterea țării și cu acest prilej vor strânge piese etnografic-istorice pentru muzeu. Însemnările luate din excursiuni, impresiunile și activitatea desfășurată vor fi tipărite în buletinul societății, ce va apare trimestrial.

Astfel istoria se va baza pe material de documentare, dându-i-se însemnătatea ce-i se cuvine, și se vor forma sufletele în cultul celui mai desăvârșit patriotism.

— **Necrolog.** Subsemnații cu inima infrântă de durere anunță rudeniilor, prietenilor și cunoscuților trecerea la cele eterne a scumpului lor soț, părinte crescător și unchiu Alexandru Pop revizor școlar pensionar după o scurtă, dar

nemiloasă boală, provăzut cu Sft. Sacramente, și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului, Marți în 30 Martie c., la ora 1 după miezul nopții, în al 70-lea an al vieții și în al 45-lea al fericitei sale căsătorii. Osemintele scumpului defunct se vor așeza în biserica Catedrală gr. cat. din Joi, în 1 Aprilie, la ora de unde, după serviciul înmormântării, care începe la ora 2 p. m., vor fi transportate spre vecinică odihnă în cimitirul gr. cat. din Gherla, la care act sunt invitate toate rudeniile, prietenii și cunoscuții. Parastasul pentru sufletul repausatului se va oficia în 5 Aprilie, la ora 8 a. m. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Gherla, la 30 Martie 1937. Văd. Salomea Pop născ. Pop soție. Maria Bătinaș, ca fică adoptivă, Reghina Baciuc, nepoată; veri, vere și nenumărate rudeni.

— **Rectificare.** În nrul de față, pag : 127, rândul 11 de jos în sus, în loc de „Materiale de redacție se va ceta „Materiale ale Gazetei.“

— **Din lipsă de spațiu suntem nevoiți să suprimăm din nrul de față rubrica: «Cărți și reviste».**

PAGINA LITERARĂ

PE MALU' VĂII...

Pe malu' văii stau mereu,
 Cu nespus dor gândesc la tine,
 Din zile-ași face nopți senine,
 Numai să te-am în visul meu
 Ca să te văd neconținut,
 Căci sunt străin și rătăcit...
 Ah, vin'o și-mi suride, mie
 Să țină 'n veci a mea junie!
 Și apa curge 'n cetișor
 Și-mi spune tainica poveste:
 La voi o lume mândră este,
 Un raiu dulce fermecător...
 Acolo e un scump boboc
 Care va fi al meu noroc...
 Și apa curge fără frică
 Iar de pe lemne frunza pică...

(1907)

C Â N T E C

Eu m'ași plânge și n'am cui,
 Jalea-amară-mi cui s'o spui?
 C'am avut o puiculiță
 Mândră, ca o garofiță,
 Dar, azi nu-i!...

Eu m'oiu duce 'n codru des,
 Sub stejar să mă așez,
 Să gust farmecul de vară,
 Să uit jalea mea amară,
 Să visez...

Și-a veni la min' apoi
 Micul cioban dela oi,
 Ș'om cânta doina de jele
 Cu ochi plini de lăcrămele
 Amândoi!...

(1908)

SIMION OROS.

DARE DE SEAMĂ

asupra operațiunilor Băncii Populare „*Invățătorul Sălăjan*“ și a „*Societății de Ajutor*“ din Zălau, pe anul 1936 către a IV-a adunare generală ordinară din 26 Aprilie 1937.

Onorată Adunare Generală,

După trei ani și jumătate de activitate, societatea noastră a încheiat la 31 Decembrie 1936 al treilea an de gestiune completă.

Datorită spiritului de solidaritate și încrederii absolute acordate din partea membrilor, precum și muncii devotate a funcționarilor și priceperii conducătorilor: banca noastră a continuat și în anul trecut opera de consolidare materială și prosperare morală și profesională a membrilor grupați în cadrele ei, cu aceiaș demnități și hotărâre bărbătească ce-i caracterizează activitatea dela primul pas, când a plecat la drum.

Steagului desfășurat de instituția noastră i se închină astăzi și aceia cari o priveau la început cu neîncredere și indiferență; o apreciază în adevărata ei valoare cu sentimente de admirație și invidie toți scepticii și pesimiștii dela început.

Am plecat la drum cu mijloace destul de modeste, bizuindu-ne însă pe puterile proprii nu numai sub raport material, cât mai ales pe fondul, ce rezidă în coeziunea sufletului colectiv, pe care ne vom nizuși a-l păstra integru, apărându-l cu îndârjire de orice tendință de umbrire sau destrămare. Avem un singur ideal: prosperarea demnității morale și materiale a membrilor săi. În calea acestui ideal vom dărâma orice obstacole interne și externe de tagma noastră.

O revizuire sumară asupra activității băncii noastre de până acum ne umple sufletul de mândrie și de cele mai promițătoare perspective de dezvoltare în viitor.

Este de ajuns — credem — să remarcăm un singur fapt pentru a-i demonstra până la evidență vigoarea de viață și binefacerile neprețuite ce le exercită asupra membrilor. Grație împrumuturilor puse la dispoziție, în trei ani și jumătate s'au investit în construcții de case și cumpărături de imobile pe seama membrilor în valoare de aproape șase milioane lei. Numai în anul expirat s'a acordat spre aceste scopuri suma de 1.489.000 lei.

Acest aport material și moral adus membrilor societari, nu mai are nevoie de comentarii. În lipsa băncii, când și cum s'ar fi putut atinge acest rezultat real?

Societatea de Ajutor reciproc și înmormântare, ce funcționează în cadrele Băncii noastre, este expresia celui mai înalt sentiment altruist și umanitar. Ajutoarele acordate în cazuri de decese, precum și ajutoarele incidentale, date în cazuri de boli grave, constituie cele mai frumoase mărgăritare în marea operă la care s'a angajat instituția noastră.

Dealtfel las să urmeze datele de mai jos care prezintă icoana reală și clară a întregii gestiuni din anul 1936 și servesc în acelaș timp ca niște indicatoare sigure pentru continuarea drumului nostru în viitor.

1. Mișcarea Membrilor

	Membrii	Capital subscris	Cap. vărsat
La 1 Ian. 1936 :	350	1.555.000	1.496.709
S'a subscris în cursul anului		29.000	35.095
Total —	350	1.584.000	1.531.804
Retras în cursul anului	10	28.534	28.534
La 31 Dec. 1936 :	340	1.555.466	1.503.270

Deci față de anul 1935 numărul membrilor s'a micșorat cu 10 membri.

2. Rolul de Credit

Soldul contului la 1 Ianuarie 1936	—	Lei	2.347.052
Imprumuturi acordate în cursul anului	—	„	3.013.883
Total debit	— —	„	5.360.935
Achitări în cursul anului	— — — —	„	2.995.783
Soldul contului la data de 31 Dec. 1936	„		2.365.152
Imprumuturile acordate în cursul anului în suma de lei 3.013883, repartizate pe scopuri se prezintă astfel :			
Pentru construcții de case	— — — —	Lei	686.000
Pentru cumpărări de imobile	— — — —	„	803.000
Pentru achitări de taxe școlare, datorii particulare, inventar agricol și consumație	—	„	1.524.883
Total	—	„	3.013.883

a) Activ. Activul băncii noastre la 31 Decembrie 1936 era de lei 3.076.956 și răspundea la conturile :

1. *Cassa.* Numerarul aflat în cassă la data de 31 Decembrie 1936 — — — — — Lei 139.487

2. *Imprumuturi.* Soldul contului reprezintă imprumuturile ce se găsesc la debitori pe ziua de 31 Decembrie 1936 — — — — — Lei 2 365.152

3. *Mobilier.* Soldul contului la 1 Ian. 1936 era de lei 2500, din care s'a amortizat 500 lei, rămânând la 31 Decembrie 1936 — — — — — Lei 2000

4. *Tabloul Agricol.* S'a cumpărat din partea Consiliului de Administrație 300 buc., Tabloul Agricultorului a 100 lei buc. în total 30.000 la

care ne-a acordat un rabat de 10% achitând la autor suma de — — — — — Lei 27.000

5. *Diversi Debitori. Manuale.* Soldul contului reprezintă sumele ce avem de încasat dela acei cari au procurat manuale școlare prin intermediul nostru și nu s'a achitat în întregime Lei 455.234

6. *Efecte Publice.* Reprezintă valoarea a 50 titluri subscribe Imprumutul de Inzestrare a Țării 4.50% din 1934 valoarea nominală 50.000 din care s'a scăzut diferența de curs 18.750 rămânând pe valoarea lor reală la suma de — — Lei 31.250

7. *Asociați Capital.* Soldul contului reprezintă sumele ce mai sunt de încasat dela societari în contul capitalului subscris — — Lei 52.196

8. *Dobânzi Datorate.* Dobânzile de încasat dela debitorii cu împrumuturile în restanță cu achitarea dobânzilor — — — — — Lei 4.637

Total activ — „ 3.076.956

b) Pasiv. Pasivul băncii noastre la 31 Decembrie 1936 era în suma de lei 3.076.956 și răspundea la:

1. *Capital Social.* Soldul contului la 31 Decembrie 1936 — — — — — Lei 1.555.466

2. *Depuneri spre fructificare.* Reprezintă depunerile ce le aveam la data de 31 Dec. 1936 la care s'au capitalizat și dobânzile — — — Lei 529.694

3. *Fond de Rezervă.* Soldul contului la 1 Ian. 1936: 45.000
Alocat din beneficiul anului 1935: 25.813
Dobânzi capitalizate pe anul 1936: 2.832 = 73.645

4. *Diversi Creditori.* Reprezintă datoria noastră la Diverse — — — — — Lei 54.239

5. *Fond Cultural.* Soldul contului la 31 Dec. 1936: — Lei 14.800
Alocat din beneficiul anului 1936: — Lei 17.105
Dobânzi capitalizate: Lei — — — — 1.276 = 33.181

6. *Fond Imobil.* Din beneficiul anului 1936 — — — — Lei 26.848
Din beneficiul brut al anului 1936 — Lei 20.000
Dobânzi capitalizate: 1.073 = 47.921

7. *Dividende Capital.* Dividendele neridicate

de membri	— — — — —	Lei	48.478
8. Primă de Muncă neridicată în cursul an.		Lei	750
9. Cotizații Societatea de Ajutor. Reprezintă sumele ce se mai găsesc în cont fiind nelichidate		Lei	229.960
10. Fond de Ajutor. Soldul contului la 1 Ian. 1936	Lei	53.198	
Alocat în cursul an.	„	6.900	
Total	„	60.098	
Ajutoare acordate în cursul an.	„	11.000	= 49.098
11. Fond de Rezervă Societate. Soldul cont.	Lei	4.275	
12. Fond Restituirea Cotizațiilor. Soldul la 1 Ian.		17.437	
Alocat în cursul anului		3.105	= 20.542
13. Diversi Creditori. Manuale. Reprezintă datoria noastră ce o avem față de Libr. Cioflec din Cluj	— — — — —	Lei	205.237
14. Fond Acoperire. Efecte Publice. Soldul contului	— — — — —	Lei	7.000
15. Cota Ministerului. Cota cuvenită Ministerului Educației Naționale din operațiunea cu manuale	— — — — —	Lei	11.514
16. Fond Dobânzi Datorate. Creat fond pentru acoperirea dobânzilor datorate din activul bilanșului	— — — — —	Lei	5.435
17. Dobânzi reportate. Dobânzile cuvenite anului viitor la împrumiturile cu scadeanța în anul 1937	— — — — —	Lei	65.779
18. Profit și Pierdere. Beneficiul net realizat cursul anului financiar 1936 de pe care îl propuneam a se repartiza în felul următor :		Lei	141.742
10% Fondului de Rezervă	— — — — —	Lei	14.174
10% „ Cultural	— — — — —	„	14.173
63,56% Dividende Capital social repartizat 6%	— — — — —	„	90.194
12% Remunerație cuvenită funcționarilor și membrilor din Consiliul de Administrație și din Comisia de Censori în raport cu activitatea, salariile primite și diurnele de deplasare	— — — — —	„	17.000
4,44% Fond Imobil	— — — — —	„	6.201
			= 141.742
Total pasiv		Lei	3.076.956

3. Societatea de Ajutor.

În cursul anului expirat am avut 4 cazuri de deces și anume: 1. Petru Aciu din Fizeș, 2. Constantin Bălășescu din Fetindia, 3. Nicolae Danciu din Cehul-Silvaniei și 4. Ignățiu Benedek din Crasna.

Contul cotizațiilor Societății de Ajutor Reciproc se prezintă astfel:

Soldul contului la 1 Ian. 1936 era de	—	Lei	166.600
Incasări în cursul anului	—	—	354.225
Totalul debitului	—	—	520.825
S'au achitat ajutoare în cursul anului în			
suma de	—	—	297.865
Soldul contului la 31 Dec. 1936:	—	—	222.960

În cursul anului s'a acordat următoarele ajutoare din Fondul de Ajutor: 1. Constantin Bălășescu Fetindia 1000 lei, 2. Petre Popescu din Zălau 4000 lei, 3. Valeriu Oșian din Crasna 1000 lei, 4. Ioan Pordea Zăuan 1000 lei și 5. Augustin Creșpoiu din Carei 4000 lei.

Numărul membrilor la Societatea de Ajutor la data de 31 Decembrie 1936 era de 513.

Onorată Adunare Generală, Cluj

În baza celor expuse mai sus asupra mersului Băncii în anul 1936 și după ce veți auzi raportul Comisiei de cenzori, Vă rugăm:

1. Să aprobați Bilanțul de Contul de Profit și Pierdere pe anul 1936.

2. Să aprobați repartizarea beneficiului net de 141.742 lei așa cum s'a propus mai sus.

3. Să dați Consiliului de Administrație descărcare de gestiune sa pe anul 1936.

4. Să vă pronunțați asupra tuturor chestiunilor cuprinse în ordinea de zi.

Bazați pe frumoasele realizări din trecut, avem tot dreptul să privim în fața viitorului cu optimism și cele mai bune speranțe de prosperare și înflorire a acestei instituții care ne ocrotește deopotrivă pe toți membrii.

Vă mulțumim pentru participare la această adunare generală și Vă zicem din tot sufletul: Bine ați venit și Sănătate!

Din încredințarea Consiliului de Administrație:

Director, **D. Mărgineanu.**

Buletinul Revizoratului Școlar al Jud. Sălaj

Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai

— No. 1182—1937. **Complectarea fișelor individuale.** Se atrage atenția membrilor corpului didactic dela școlile primare, din cuprinsul acest județ, să fie cu mare băgare de seamă, la luarea datelor pentru complectarea fișelor individuale în special la fete, ca să nu se producă nemulțumiri în sânul populației rurale. Acolo unde școala are post de femeie, e recomandabil ca învățătoarea să ia datele necesare dela toate fetele cari frecventează școala. Acolo unde nu este învățătoare, învățătorul va proceda cu mult tact și cu mare atenție la luarea datelor respective.

No. 1493—1937. — **Pentru învățătorii cari cer inspecție specială în vederea înaintării la gr. I.** Comunicăm mai jos în copie spre știre și conformare, penultimul și ultimul aliniat din ordinul No. 261—1937, al Dlui Inspector General Gh. Tulbure, Brașov. — Domnule Revizor, Binevoii a lua notă și a comunica înv. (în foaia oficială) să se respecte ordinul în vigoare și cererile pentru înaintare la gr. I. să nu le înainteze direct la adresa Inspectorului General, ci la adresa Onor. Minister, pe calea ierarhică a Revizoratului. Numai după înregistrare la Minister pot fi repartizate Inspectorilor generali pe regiuni. Publicați și circulara noastră No. 2056—1936 ca să știe precis fiecare solicitant la înaintare ce acte și dovezi este dator să anexeze la cerere. Inspector General, Gh. Tulbure.

No. 5251—1936. Comunicăm — în continuare — copia ord. No. 2056—1936. — Domnule Revizor, Binevoii a lua cunoștință și a comunica D-lor învățători și D-relor conducătoare din județul Dvs. care prezintă cereri pentru a fi înaintați la gr. I. că spre a li se putea verifica situația în învățământ și dreptul de a fi înscriși la inspecție specială pentru gr. I. sunt obligați să înainteze Revizoratului școlar în cel mai scurt termen următoarele acte și dovezi: 1. Un memoriu personal cuprinzând pe scurt și în conformitate cu purul adevăr activitatea în școală și în afară de școală a candidatului, distincțiunile și recompensele obținute dela autoritățile superioare în cursul stagiului de cinci ani din urmă. 2. Copia statului personal complectată în regulă și autentificată de revizorul școlar. 3. Copia deciziei ministeriale prin care s'a aprobat înaintarea la gr. II. Acei a căror dată de înaintare la gr. II. a fost rectificată ulterior de Minister, vor anexa și copia deciziei de rectificare amândouă aceste copii autentificate de directorul școlar sau de revizorul școlar. Acei cari au fost încadrați în gr. II. potrivit art. 223 din lege (deci fără examen de înaintare) vor anexa în copie autentificată de revizo-

rat decizia prin care au fost încadrați cu data și numărul ei.

4. Adeverință oficială liberată de revizoratul școlar, că la 1 Septembrie 1936, a împlinit la catedră stagiul de cinci ani cu gr. II. Acei care beneficiază de favoarea stagiului de patru ani acordată prin art. 158 din lege vor anexa copia autenticată de revizorat a ultimului angajament aprobat de Minister.

5. Adeverința oficială delă revizoratul școlar că în cursul stagiului n'a primit o pedeapsă mai mare ca avertismentul public sau că pedepsele suferite cu ordinul cutare și cutare au fost preserise pe data cutare. Aceste adeverințe vor fi liberate însă de revizorat pe baza „condiceii de pedepse“ pe care este obligat să o conducă. În lipsa condiceii adeverința nu se poate da decât pe răspunderea personală a revizorului, ceea ce va trebui menționat în adeverință.

6. Îndeplinirea fiecărei condițiuni de activitate dintre cele prevăzute la art. 119 lit. a—g din legea în vigoare va fi confirmată prin câte un certificat separat și anume: Îndeplinirea condițiunilor de sub literile a, b, c, e, f, va fi certificată de directorul școlii pe baza registrelor, a matricolelor și a condiceii de prezență. În caz când candidatul este însuși directorul școlii sau însăși conducătoarea directoră a grădinei de copii, toate aceste certificate vor trebui să fie liberate de revizorul școlar sau de subrevizorul respectiv. *Nimeni nu este în drept să-și dea certificate oficiale sie însuși.* Condițiunea de sub lit. d) delă art. 119 va fi confirmată de președintele cercului-cultural pe bază de registre sau procesele-verbale ale cercului. În ea se vor specifica titlurile tuturor conferințelor culturale, sociale sau economice ținute la diferite șezători și alte ocaziuni de către candidat. Pentru lit. g) delă acelaș articol se vor anexa în copii autentificate de revizorat toate procesele-verbale de inspecții pedagogice avute în cursul stagiului de cinci ani. Aceste copii vor fi autentificate în baza condiceii de inspecții. Revizorul școlar va anexa aici și adeverința specială că respectivul candidat n'a avut alte inspecții în afară de cele arătate. Orice tăinuire sau falsificare la punctul acesta va avea consecințele cele mai grave. Actele și dovezile enumerate mai sus vor fi înaintate revizorului școlar respectiv în termen de cel mult 8 zile. După primirea tuturor actelor, revizoratul școlar le va înainta nouă pe întreg județul. Numai acei învățători a căror cerere a fost înregistrată la autoritatea școlară în termenul legal fixat mai recent prin ord. Ministerului No. 134.449—1936, adică delă 1 Septembrie — 1 Octombrie 1936 și care vor face dovada cu acte că îndeplinește toate condițiunile legii (art. 119 și 120) pentru a fi înscriși la inspecția specială, numai aceia vor fi înscriși de fapt și admiși la inspecția specială în cursul anului școlar 1936—37. Toate actele și certificatele anexate la cerere vor fi verificate ulterior la fața locului și vor fi confruntate cu realitatea personal de către Inspectorul care se va deplasa la școală pentru facerea inspecției speciale. Acolo unde se va găsi un singur certificat dat de com-

plezanță sau contrar stării faptice, inspecția specială va fi suspendată și respectivul învățător va fi raportat Ministerului spre a i se aplica sancțiunile legale reclamate de gravitatea cazului. *Se atrage luarea aminte a învățătorilor că în conformitate cu litera și cu spiritul legii, înaintarea la gr. I. departe de a fi o simplă avansare autonomă, este o dispozițiune și o favoare pe care legea o acordă numai pe baza de selecție riguroasă și numai elementelor complet devotate misiunii lor care prin o deosebită activitate școlară și extrașcolară au realizat în adevăr ceva demn de remarcat și s'au transformat astfel în adevărați factori vii și determinanți în procesul de culturalizare a poporului.* — Inspector General, Gh. Tulbure.

— No. 1817—1937. **Serbarea sădirii pomilor.** Comunicăm în copie ord. No. 52.646—1937 al Onor. Minister, spre știre și conformare: Domnule Revizor școlar, Ministerul Agriculturii și Domeniilor cu adresa No. 53.545—1937 ne aduce la cunoștință că, în anul acesta ca și în anii precedenți a luat dispozițiuni pentru ținerea serbării școlare a sădirii pomilor. Veți comunica directorilor de școli primare că, sunt obligați să răspundă la convocările D-lor Prefecți și împreună cu reprezentanții autorităților locale: silvice, agricole, premilitare, etc., să stabilească un program de desfășurarea acestor serbări, contribuind să asigure participarea nu numai a elevilor dar și a locuitorilor. Pentru aceasta va fi nevoie să le explice importanța și necesitatea pădurilor, amintindu-le de unele dezastre provocate de inundații, când, nici populația, nici autoritățile n'au putut stavili puhoalele apelor, acolo, unde pământul a rămas fără susținerea păturii vegetale. De asemenea, va trezi în conștiința lor dragostea pentru arbori și pomi fructiferi din punct de vedere economic, util, estetic și al apărării naționale. — p. Ministru, Al. Voinescu. p. Director, Theodorescu.

— No. 1818—1937. **Ancheta Academiei de Medicină.** Comunicăm în copie ord. Onor. Minister No. 65.044—1937, spre știre și conformare. Datele cerute mai jos se vor înainta acestui revizorat până la 28 Aprilie c. — Domnule Revizor școlar, în conformitate cu hotărîrea D-lui Secretar General vă trimitem mai jos. copie depe adresa Academiei de Medicină No. 87—1937 cu încuostințare ca această anchetă se va face pentru București și celelalte orașe reședințe de regiuni școlare. Se dă timp de răspuns până la 1 Mai a. c. Răspunsurile se vor concentra la direcția învățământului secundar. Referindu-ne la ședința Comisiunii pentru Medicina școlară, avem onoare a vă indica mai jos chestionarul care ar trebui trimis școalelor primare și secundare. 1. Are școala local propriu? 2. Ce suprafață au clasele și câți elevi sunt în fiecare clasă? 3. Cum sunt orientate ferestrele claselor și ce dimensiuni au? 4. Unde se recoltează și cum se distribuie apa de beut? 5. Există baie sau duș la școală sau în lo-

calitate? 6. Câte closete și pentru câți copii sunt în școală? 7. Ce sistem de closet? 8. În școala Dvs. există un medic care îndeplinește funcțiunea de medic școlar? 9. Există personal auxiliar al acostui medic? 10. Personalul auxiliar are pregătirea necesară? 11. Avoți fișe individuale pentru școlari? 12. Toți copiii sunt examinați de medicul școlar și de câte ori într'un an? 13. Se dau sfaturi de igienă copiilor și de către cine? Vă rugăm să binevoiți a da dispozițiunile necesare pentru stringerea acestui material astfel ca să-l putem avea pentru viitoarea ședință a Comisiunii. Primiți vă rugăm, Domnule Profesor, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni. — Președintele Comisiunii, Dr. Proca. Director, Al. Voinescu. Șeful serviciului, Subdirector, Theodorescu.

— No. 1819—1937. **Concurs șefilor de Centre P. P.** Comunicăm în copie ord. Onor. Minister No. 56.667—1937, spre știre și conformare: Domnule Revizor școlar, Inspectoratul Pregătirei Premilitare din Ministerul Apărării Naționale cu adresa No. 334—1937, ne aduce la cunoștință că în multe comune, directorii de școli refuză să dea concurs șefilor de centre însărcinați cu formațiile pregătirei premilitare. Vă rugăm să le puneți în vedere că, sunt obligați să ia înțelegere cu șefii subcontrolor cu toată bunăvoința și să le pună la dispoziție localul școlii ori de câte ori au nevoie, înlăturând animozitățile. p. Director, Al. Voinescu. Șeful serviciului, Subdirector, Theodorescu.

— No. 1820—1937. **Publicarea certificatelor pierdute.** Comunicăm în copie ord. Onor. Minister No. 61.218—1937 spre știre și conformare: Domnule Revizor școlar, Având în vedere că Buletinul Oficial nu mai apare, Ministerul a dispus ca pentru publicarea certificatelor pierdute, de curs primar, să nu se mai ceară pe viitor decât taxa de 100 lei pe seama Monitorului Oficial. Veți comunica în acest sens, școalelor primare din județ. p. Director, Al. Voinescu. Șeful serviciului, Subdirector, Theodorescu.

— Nr. 2022—1937 **Amânarea examenului de definitivat.** Vă facem cunoscut că Onor. Minister prin Ord. Nr. 65.044—1937 a amânat ținerea examenului de definitivat pe data de 25 Mai 1937.

Revizor școlar, D. ILEA.

PAGINA ASOCIAȚIEI

No. P. 21—1937.

DOMNULE DIRECTOR,

Avem onoare a Vă ruga să binevoiți a publica în coloanele prețioasei D-Voastre reviste, circulara de mai jos a Asociației Generale a Învățătorilor din România, pentru ca membrii ei s'o poată lua la cunoștință.

«Asociația Generală a Învățătorilor din România» No. 107, București, 9 Martie 1937. — Domnule Președinte al Asociației Învățătorilor din județul Sălaj, Avem onoare a Vă aduce la cunoștință următoarele, rugându-Vă să binevoiți a Vă conforma întocmai cât mai neîntârziat :

1. Deși am cerut printr'o circulară anterioară asociațiilor județene să delege pentru participare la congresul nostru pedagogic ce se va ține în București, în zilele de 6, 7 și 8 Mai a. c., 2 sau 3 învățători dintre acei cari s'au remarcat în chip deosebit pe terenul gândirii și activității pedagogice, totuși foarte puține asociații au răspuns acestei invitații. Vă rugăm stăruitor să ne răspundeți, dacă n'ați făcut-o până acum cu întoarcerea poștei, comunicându-ne numele învățătorilor delegați de asociația D-Voastre la congresul pedagogic.

2. Comitetul Central al Asociației Generale a hotărât în ședința sa dela 17 Ianuarie a. c., ținerea congresului general și adunării generale ale Asociației din acest an, în zilele de 5, 6 și 7 Septembrie la Oradea-Mare. Subiectele puse în discuție sunt : a) *Cum trebuie înțelese și după ce norme să se facă definitivarea și înaintarea învățătorilor ?* b) *Situația morală și materială a școlii primare și învățătorilor săi.* Aceste chestiuni vor fi discutate de membrii asociației D-Voastre, cu prilejul adunării generale ordinare, ce asociația trebuie s-o țină neapărat în cursul lunilor Aprilie sau Mai a. c. Desideratele formulate de adunarea generală a asociației D-Voastre vor fi trimise Asociației Generale imediat după ținerea adunării, scrise în 2 exemplare, separat de procesul-verbal al adunării generale, care tratează despre lucrările ei obișnuite. Acest proces-verbal va fi însoțit de contul de gestiune pe 1936 aprobat de adunare și bugetul pe 1937 votat de adunare, ambele urmând să fie aprobate și de Asociația Generală.

3. Comitetul Central în ședința dela 17 Ianuarie a. c. a hotărât ca toate asociațiile județene să fie inspectate de către delegați ai Comitetului Central, în cursul lunilor Martie și Aprilie a. c. Cu acest prilej se va face și verificarea gestiunilor asociației D-Voastre dela 1929 și până în prezent. Asociația județeană Sălaj va fi inspectată de către dl Gheorghe Medan. Data inspecțiunii vă va fi comunicată de către D-sa.

Vă rugăm a-i pune la dispoziție toate registrele și actele asociației, spre a putea fi culese toate datele de cari avem nevoie. Cheltuielile de întreținere și transport ale delegatului inspector, vor fi suportate de către asociația inspectată.

4. În privința reținerilor prin statele de salarii a cotizației abonamentelor, etc., convenite asociațiilor ori reținerilor pentru băncile învățătorești, Vă comunicăm în copie ultimul ordin dat autorităților școlare, semnat de însuși dl Ministru, Dr. C. Agelescu, care dispune ca ele să se facă ca și în trecut adică pe baza borderorilor trimise de asociații și bănci revizoratelor școlare respective, și nu pe bază de declarațiuni personale, așa cum intenționat și în scop de șicanare se comunica-se printr'un ordin anterior. «Ministerul Educației Naționale, Direcțiunea Învățământului Primar-Normal. Biroul C. No. 27.716—1937 din 19 Februarie. — Domnule Revizor, În legătură cu ordinul No. 208.162—1936 și 27.716 din 19 Februarie 1937, ce privește reținerile pentru băncile învățătorești și pentru asociația generală a învățătorilor din România, ele se vor face prin statele de salarii ca și în trecut. Ministru, (ss) Dr. C. Agelescu. Director General, (ss) Al. Voinescu.

5. Colegii din județul D-Voastre care au nevoie de băi la mare sunt înștiințați să adreseze prin asociația respectivă cereri Asociației Generale, pentru obținerea de paturi la Sanatoriile dela Budachi (Cetatea-Albă) și Carmen-Sylva (Constanța) pentru lunile Iulie și August a. c. Cererile vor fi înaintate cel mai târziu până la 1 Mai a. c., iar repartiția camerilor se va face de conducerea centrală și aprobarea se va comunica până la 15 Mai a. c.

6. Vă rugăm stăruitor a ne trimite cât mai neîntârziat prin mandat postal cotizațiile restante din anii precedenți, ca și cele pe anul în curs, precum și abonamentul la revista «Școala și Viața» pe trecut și pentru anul în curs a cărei apariție e mult stângenică din cauză, că nu este îndeajuns susținută de membrii asociației care au obligația statutară de a plăti abonamentul. Deasemenea Vă rugăm a face la timp dela toți învățătorii din județ, reținerile pentru Casa Învățătorilor din România, ce se va construi în Capitală și a cărei temelie trebuie s-o punem cât mai curând.

7. La multele scrisori ce le primim și cari cer un răspuns general, răspundem prin comunicatele date săptămânal dela Asociația Generală a Învățătorilor și publicate în Pagina Învățătorilor din ziarul Curentul. Aducându-Vă acestea la cunoștință, Vă rugăm a îngriji ca această Pagină să se găsească colecționată la sediul asociației D-Voastre, stăruind în acelaș timp printre colegii din județ să și-o procure săptămânal, abonându-se direct la Administrația ziarului Curentul din strada Belvedere 6, București.

8. Asociația urmând să tipărească cărțile de membru ale

membrilor săi, Vă rugăm a ne comunica cu întoarcerea poștei printr'o carte postală numărul cărților de membru ce urmează să Vi-le expediem, cunoscând că prețul unei cărți de membru nu va trece de 20 Lei.

9. Având în vedere propunerile făcute de membrii asociației, ca numai cei interesați să suporte taxele necesitate de Serviciul de Contencios, Vă rugăm a cunoaște că orice cereri ce se înaintează Asociației pentru intervenție și rezolvarea lor la Minister, Casa Școalelor, Casa Corpului didactic, ori alte autorități, să fie însoțite de mărci postale în valoare de 20 Lei, în acest fel acoperindu-se cheltuielile necesitate de corespondență și transportul personalului nostru pe la diferite autorități. Vă rugăm a face ca întreg cuprinsul acestei circulați să fie adus prin mijloacele de cari dispuneți (circulați, individuale, publicitate) la cunoștința tuturor membrilor asociației ce conduceți. Președinte, (ss) D. V. Ţoni. Secretar general, (ss) I. Tacu».

Și acum ca adaos la circulara de mai sus, cu durere în suflet trebuie să comunic colegilor din județul Sălaj, că din ziua de azi, subsemnatul mă consider demisionat din demnitatea de președinte al acestei asociații, din motivul că o mare parte dintre colegi nu-și îndeplinesc cu vrednicie îndatoririle ce le incumbă calitatea lor de membri ai asociației noastre profesionale, unii refuzând plata abonamentului la revista «Școala și Viața», alții refuzând achitarea sumei de 120 Lei anual, în trei ani consecutivi pentru Casa Învățătorilor din România la București, iar alții refuzând chiar și plățirea cotizației de 1% către Asociație. Cu soldați nedisciplinați, nu se pot câștiga victorii, onoare excepțiilor.

Tihău, la 25 Martie 1937.

Președinte,
Augustin Maxim.

No. 34—1937.

A V I Z

Se aduce la cunoștința tuturor colegilor învățători membri ai Asociației că, în urma demisiei d-lui Augustin Maxim din calitatea de președinte al Asociației, a fost delegat în mod provizoriu cu această calitate dl Valeriu Oșianu, director învățător Crasna, Sălaj, în consecință toți cei interesați a se adresa Asociației pentru soluționarea diferitelor chestiuni vor trimite adresele lor pe adresa: Valeriu Oșianu Crasna, Sălaj.

Zălau, la 16 Aprilie 1937.

p. Președinte,
Valeriu Oșianu.

Secretar,
Macedon Olariu.